

mokyklai pastatyti sulys mokslo valdybos paduotį planų; c) pradėjus tartis, kur geriau statyti mokyklą, atsisakius nuo balsavimo 16 žmonių, 119 balsų prieš 21 nutarta: niekur kūr mokyklos nestiegti, kaip Viešniūose; d) kreipties į apylinkės valstius ir miestelius, beneparemtų ir jie prisidėti pinigais prie mokyklos pastatymo. Kokią dalį pinigų apylinkės valstius pridės prie mokyklos statymo, tokia dalis bus priimama mokyklon vaikų iš to valstiaus. Reikalinga medžiaga Viešniū valstius prašys iš karaliaus misko. Jei niekas nepirsisidėtų, tai valstiečiams reikėtų per trejus metus nuo dešimtinės mokėti po vieną rublį.

(“V-tis”).

IS RASEINIŲ PAVIETO.

Kas metai girdėt žmonės dėjuojant: “blogi metai, bene duos Dievas geresnius!” Bet tu geresnių kaip nėra, taip nėra, tik dar vis blogesni...

Stai pernai pas mus buvo metai lytiuoti. Būlės žemesnės vietose špuvo, vasarąjį numirko... Rūgiai, nors ir gražūs išaugo, negavo gerai pažydėti, iškrito — ir liko šiaudai be grūdų... ir žmonės dėjuoja — blogi metai. Na, šieno prisiešeno, kad ir apjuodiusio.

O šimet vasara sausa, ruduo lytingas. Pernai rūgiai, kad ir vėlokai įstė, gerai įžėlė, bet užkrito žiemai, prisnigo, atleido ir vėl snigo, ant galo šalčiai paviršį suspaudė, apaciojo vanduo, žemė neįšalo — žieminiai javai po sniego išsūto. Išliko po smiltynus, kur žemė lengvai vandenį perleidžia, arba ant kalnų, kur mažiau buvo sniego. Pavasarį laukai juodavo... kiti, aare, seko vasarąjį... Pavasaris buvo nors ir ankstyvas, bet šaltas — apie 8 gegužio teatilo, medžiai išsprogo, žolė paugo.

Žmonės vasarąjį vieną skubinos sėti, kiti dar laukė, tai delčios, tai geresnių vėjo. Tuo tarpu žemė išdžiuvo; kad ir įstėt, šmotaits dydžio, šmotaits liko nedegę. O lietaus vis nėra, — tik apie 8 berželio užlijo. Poto pakilo dideli šiaurės vėjai, ir vėl viską greitai išdžiūvino.

Rūgiai, kur dar nevisai buvo išpuvę, pusėtinai susitaisė, o vasarąjį tiktai kur labai anksti įstėtas, spėjo įsigriebti, ir būlės dar laikės; šiaip viskas išretėjo, nugulto, pievos mažai težėlė, tik dobilai kas turėjo sėjęs, gerai užaugo. Šieną šimet visi gražų suvalė, tik ne daug: kas pernai prisiešeno 10 vežimų, šimet 7.

Apie 20 liepos prasidėjo rugiapiūtė po smėlynus, kaip apie Kelmę, Krazius, Nemakščius, Viduklę, Raseinius, matytis buvo gerų rugių. Per rugiapiūtę gerokai užlijo, nuo ko apkaupiamieji augalai dar susitaisė. Vasarąjį ankstybasai buvo jau nuokę, vėlesnysis šmotaits balo, šmotaits dar žaliavo, vėlyvasai pasitaisė.

Nuo 10 rugpiučio prasidėjo lietus (tai buvo pats vasarąjį valymas, tik ankstybajį suspausimais, dauguma buvo nupiauta), kuris ir pasitęsė ligi mėnesio galui. Vasarąjį nupiautaisi sudygo, supuvo, nepiautas nukaršo, nubuvo, ir taip vasarąjį visai nevyko.

Sulys našos, žieminiai javai boro vieną trečdaliu šimet daugiau, kaip pernai. Apie vasarąjįjį užderėjimą negali būti nei kalbos, kadangi pusė beveik supuvo, arba nubiuro ant lauko. Kurie laikai suvalė, pirm lietu, sako nebeilga gavy, tik šiaudų mažai — su pašaru bus trumpa!

Visas užderėjimas šimet tai būlės. Tos tai žaliavo ir nukasant (apie 20—30 rugsejo), bet girdėt kaipur pradėjo puti — mat jaunos nusikasė. Priekasta vidutiniškai — iš 1 puro 6 purai. Geriausiai užaugo raudonosios — naujausios vėslės.

Daržai vidutiniai, tik kopustai kaipur gerai užderėję. Soduose obuolių buvo daug — goričius po 3 kap. saldinį rūgiai vėlai teįsėta, mažai įžėlė.

Tokie tai pas mus šimet užderėjimai...

Javų kaina: beveik nieko nekrito. Už gerus rugius moka po 4 rub. už purą. Miežiai: siekia lig 3 rub. 50 kap. Gyvuliai pigūs, — kaip žmonės sako: “ka turį paroduoti, tai pigu, ka reikia pirkti — brangu”!

Taigi ir vėl, kaip matom, blogi metai. Gerai, kam duonos užteks, o katrai reikis pirkti — čia mokesčiai, brangenybė... ir versikis, žmogau kad nori, buk gudrus — žuonų dvarą nusipirko p. Meičta.

lauk geresnių metų — čia nieks nelaukia, valgyti reikia...

(“V. 2.”)

IS PASILĖS,

Panevėžio pav.

Pašilės misko nuo 1905 metų pradėjo vaidintis “kipsai”. Ypač jie mėgsta pagazdinti pasigėrčius, arba jeigu jaučia, kad žmogus turi pinigų. Nevenia ir apkrausto, arba šiaip visokių sunybių pridaro. Ginties gi “kipsų” žmonės negali, nes valdžia atėmė ginklus. Turbūt bijo, kad tamsioje be šaudant, “kipsai” į akį nepataikintų... Reikėtų pasirūpinti, kad medžių pakeltų truputį praradintų, kad būtų galima “kipsą” bent pamatyti...

(“L. U.”).

IS OBELIŲ,

Ežerėnų pavieto.

Obelių, Kriatūnų ir regis, Aleksandravėlės parapijų susidurime prieš šv. Nekaltąjį Prasidėjimą buvo šoks atsitikimas. Senatiks, pasivogęs avėlę, susiršęs jai kojas, užsidėjo ant pečių nesties. Turint už kojų, patogų buvo keliauti, ir visa būtų buvę gerai, kad avėlė nebūtų buvusi per sunki. Privargęs, žmogelis, priejo prie statytų pradėtos pirtelės. Paskutinės vainikas toks buvo augstumo, kaip tik prisiglausti, ir evelę pasidėjęs, atsidusti. Tuo patogumu pasinaudojo senatiks. Dievai žino, ar jo kojos paslydo, ar avėlė, besipurtinėdama, persisvėrė į antrą pusę sienos, užkabinsui kojomis ruskelį už barzdos. Tada sunku buvo bestrasti šokią tokią pagelbą. Rytmetį žmonės atrado gyvą avėlę bekabantią jau už negyvo senatiko barzdos. Į žmones tas reginys padarė baisiai nemalonų įspūdį. Baisu buvo žiūrėti į žmogų tokiame padėjime; nei vienas nedrįso, iki policija neatvažiuos, išliuosuoti jūdvių iš to padėjimo.

Vagių priešininkas.

(“V-tis”).

IS DRUKSĖS,

Ežerėnų pav.

Stai vėl nauja žaizda Lietuvai padaryta. Mykalojunų, Pustasėlio, Kreivasiolio ir Kolytos dvarų, iš viso 1300 dešimtinių žemės, D. Zarembo pardavė valstiečių bankui, kuris žada čion padodinti rusus stačiatikius su mažu nuosimūčiu senatikių. Žemė jau suskirstyta į 50 viensėdžių, kiekviena nuo 20—30 dešimtinių. Atlikusių žemės plotą, 40 dešimtinių, suskirstė mažais sklypeliais po 1 dešimting, po daugiau ir po mažiau. Mat, tame plotelyje, žada būti mokykla, cerkvė ir apsigyvėsią amatininkai.

Valdžios tikslas aiškus — surusimas šio krašto ir sustačiatikiavimas senatikių. Patraukti senatikius stačiatikystėn gal ir pasiseks. Prasiskolinusi valdžia bereikalo tik mieto pinigų į Danaidos kubilą. Kas gi tas ponelis D. Zarembo? O tai ainis tu Zaremby, kurie per Kum-pokų sukilimą ir krakusmetį, liedami kraują už šią šalį, buvo ištremiti Rusijon.

Milžinų gi vaikai išsigimę: už aukso šmota, už sidabrinį grašį, parduoda tėvų šventenybes...

(“V-tis”).

IS SLAPELIO,

Ukmergės pav.

Paskutinę savaitę prieš adventą čia Tamošiūnas kėlė vestuves savo seserėi. Kaip paprastai, vestuvėna renkasi ir nekviestų svečių, kurie pridaro visokių jėbių. Tarp kitų nekviestųjų pas Tamošiūną buvo du Svėdasų miestelėnu, Gavėnaučiusas ir Saprigoniukas, abu iš Garnių galo, garšys peilinkai skerdikai. Juodu, bedukdami, nudūrė peiliu tu namų šeimininką—Tamošiūną, kuris, nespėjęs nei kunigo parvežti, pasimirė. Policija pagavusi galvažudžius; vienas iš jūdvių, Gavėnaučiusas, sakasis, to ir laukęs, nes jau nusibodė liuosai gyventi ir jau nebeįmanęs ką su savimi daryti, o Saprigoniuką policija paleidus, ir išsėdus Amerikon. Svėdasiskiai, ar ne metas būtų panaikinti “madą”, nekviestų svečių, kad panašių atsitikimų nebūtų?

P. V.

(“V-tis”).

IS VYZUONOS,

Ukmergės pav.

Jau treji metai, kaip klebonas Misevičius buvo pasiilovęs lenkiškai evangeliją skaityti, nes Vyzuonų dvarą užvaizda p. Rondonas, kas nevisados bažnyčion ateidavo; o dabar bus jau metai, kaip Vyzuonų dvarą nusipirko p. Meičta.

Patrijotas.

(“V-tis”).

vičius. Jis bažnyčion ateina dažniau, tai advente vėl pradėjo lenkiškai evangeliją skaityti jam viename.

Nereikia nei tyrinėjimų, nei vyskupo raštų.

Ką gi jūs, Vilniaus lietuviai, pasakosite? Ar bent-keliose bažnyčiose jums skaitoma bent evangelijėlė po tokio triukšmingo jūsų suskaičymo, po taip iškilmingų priežadų?

E, mat, Vyzuonose valdo “litvomanas” kron. Misevičius, o Vilniaus — broliai lenkai...

Prasidant, kad “Kur. Lit.”, ypač “Goniec Wilenski”, perspaudint žodis po žodžio šitą žinutę.

Lenkų brolis.

IS MATELIŲ IR KUKTISKIO,

Sių dviejų vardų parapijos stovi Ukmergės pav. pasienyje. Žmonės čia visi lietuviai ir visose aplinkinėse bažnyčiose turi savo kalbą pamaldas, nes jų vadovai kunigai visi geri lietuviai. Žmonių kalba čionai yra labai šviesi, tarsi sveltiniais žodžiais (barbarizmais); taip antai sakoma: motka (motina), abidas (pietūs), kvaraba, negadnas (blogas, piktas), ciakavai, daremnai, ucyti, ir daug kitų; žodžio gi “pavarde” visai žmonės nesupranta, bet jo vietoje sako: “prabikščius, prabikščius”, arba dar kitaip. Man rodos, dar negreitai išsigrįs čia mūsų kalba, nes žmonės neturintys, tamsūs ir mažai teskaito laikraščius. Tik kunigai, vartodami bažnyčiose ir kitur gryną lietuvišką kalbą, gali išmokyti žmones bent suprasti knygy ir laikraščius dabar vartojamuosius žodžius.

Šioje apylinkėje nemaža galima rasti “polskai” kalbančių lietuvių; prie tokių pirmiausia reikia prisikaupti nusikursius dvarų pusi-ninkus, kumečius ir daugumą viensėdžių. Ypač ta lenkiškąją kultūrą žymi Skudutinių miestelis ir jo apylinkės (Karanciškiai), nes čia daugiau buta dvarų, tu lenkinimo lizdų, kuriuose buvo perimti Lenkijos “milasinkai”. Čia tai daug yra “šlėktų”, kurie, nors užaugo ir paseno tarp lietuvių, bet giliai nesupranta lietuviškai. Gyva bėda “kalendavoti” čia kunigai-lietuviui. Įėjus jam į kokią surukusią pirtelę ir pagarbinius Dievą lietuviškai, gyventojai, atsako: “Na wicki wickow”. Kunigui gi švelniai pratarus, kad mandagumas reikalauja atsakyti tokia kalba, kokią ir juos praneškėta, tu šlėktų širdis, degančios Lenkijos meilė, užsidega, rustumu ir tuojau kart tik klausyk: “my nie rozumiemy po liteucku, naš przyrodzony jenzyk polcki, naše ojcowe tak gadali, ir tt.”

Tokiems karštuoliams, mano nuomone, kunigas gali paaiškinti, kad jie, besigirdami savo šlėktiniais kalbomis, ir viena lenkiška kalba, parodo tik savo kvailumą ir tamsumą, nes netik pamėščiavusias mūsų žmogelis, bet dagi iš pokų sukilimą ir krakusmetį, liedami kraują už šią šalį, buvo ištremiti Rusijon.

Tokiems karštuoliams, mano nuomone, kunigas gali paaiškinti, kad jie, besigirdami savo šlėktiniais kalbomis, ir viena lenkiška kalba, parodo tik savo kvailumą ir tamsumą, nes netik pamėščiavusias mūsų žmogelis, bet dagi iš pokų sukilimą ir krakusmetį, liedami kraują už šią šalį, buvo ištremiti Rusijon.

Šių dviejų vardų parapijos stovi Ukmergės pav. pasienyje. Žmonės čia visi lietuviai ir visose aplinkinėse bažnyčiose turi savo kalbą pamaldas, nes jų vadovai kunigai visi geri lietuviai. Žmonių kalba čionai yra labai šviesi, tarsi sveltiniais žodžiais (barbarizmais); taip antai sakoma: motka (motina), abidas (pietūs), kvaraba, negadnas (blogas, piktas), ciakavai, daremnai, ucyti, ir daug kitų; žodžio gi “pavarde” visai žmonės nesupranta, bet jo vietoje sako: “prabikščius, prabikščius”, arba dar kitaip. Man rodos, dar negreitai išsigrįs čia mūsų kalba, nes žmonės neturintys, tamsūs ir mažai teskaito laikraščius. Tik kunigai, vartodami bažnyčiose ir kitur gryną lietuvišką kalbą, gali išmokyti žmones bent suprasti knygy ir laikraščius dabar vartojamuosius žodžius.

Šioje apylinkėje nemaža galima rasti “polskai” kalbančių lietuvių; prie tokių pirmiausia reikia prisikaupti nusikursius dvarų pusi-ninkus, kumečius ir daugumą viensėdžių. Ypač ta lenkiškąją kultūrą žymi Skudutinių miestelis ir jo apylinkės (Karanciškiai), nes čia daugiau buta dvarų, tu lenkinimo lizdų, kuriuose buvo perimti Lenkijos “milasinkai”. Čia tai daug yra “šlėktų”, kurie, nors užaugo ir paseno tarp lietuvių, bet giliai nesupranta lietuviškai. Gyva bėda “kalendavoti” čia kunigai-lietuviui. Įėjus jam į kokią surukusią pirtelę ir pagarbinius Dievą lietuviškai, gyventojai, atsako: “Na wicki wickow”. Kunigui gi švelniai pratarus, kad mandagumas reikalauja atsakyti tokia kalba, kokią ir juos praneškėta, tu šlėktų širdis, degančios Lenkijos meilė, užsidega, rustumu ir tuojau kart tik klausyk: “my nie rozumiemy po liteucku, naš przyrodzony jenzyk polcki, naše ojcowe tak gadali, ir tt.”

Tokiems karštuoliams, mano nuomone, kunigas gali paaiškinti, kad jie, besigirdami savo šlėktiniais kalbomis, ir viena lenkiška kalba, parodo tik savo kvailumą ir tamsumą, nes netik pamėščiavusias mūsų žmogelis, bet dagi iš pokų sukilimą ir krakusmetį, liedami kraują už šią šalį, buvo ištremiti Rusijon.

IS KALVARIJOS,

Telsių pav.

Seniai jau klebonas Petrauskis buvo besakas žmonėms apie bedieviškus laikraščius, kad jau net buvome ir užmirę, kurie tai laikraščiai bedieviški. Bet metams baigianties, gruodžio 20 d., per pamokslą, priminė tai. Paziūrėjęs, patarnauti žmonėms laikračių išsirašyme (liepė tikrai atsilankyti klebonijon), paaiškino žmonėms, kad dabar esą tik trys geri katalikiški laikraščiai, būtent: “Vienybė”, “Viltis” ir “Saltnis”, kuriuos ir patarė užsisakyti kitiems metams. “Vilniaus Žinios”, “Lietuvos Ukrainkas” ir “Zarija” tai esą bedievių leidžiami bedieviški laikraščiai, kurie išjuokią šv. tikėjimą ir dvasišką “asabas”, todėl “nevalna”, esą, juos skaityti.

Nors jau “Zarija” seniai nebevykvoja, tačiau kun. P. vis dar tebegebria ją.

(“V. 2.”)

IS RYGOS.

Rygoje šnipai susekė latvių socialdemokratų vieno rajono susirinkimą, kurs buvo susaustas viename vasarnamyj, 12 viorstų nuo miesto. Arestuota 15 vyrų ir 4 moteris. Prie jų rasta esą apyskaitos ir įvairių dokumentų.

(“V-tis”).

Gruodžio 15 dieną karo teismas nagrinėjo Mintaujos gimnazijos mokinių bylą. Jie kaltinami buvo už socialdemokratų partijos įsteigimą mokinių tarpe. Iš 11 mokinių du liko nuteisti į katorgą ketveriems metams, vienas išstrėmimui į tolimus kraštus. Visi kiti liko išteisinti.

(“L. U.”).

Po naujų metų pradės eiti savaitinis laikraštis “Rygos Garsas”. Leis jį pajininkų bendrovė, ves — rygių inteligentų komitetas. Laikraščio pakraipa bus liberališka, bėpartijinė. Jis rūpinsis ypač Rygos lietuvių gyvenimu, bet plačiai rašys apie Lietuvą, platųjį svieta, valstybės duma ir tt. Kai-na Rygoje 2 rub. 25 kap. metams, su prisijungimu Lietuvon 2 rub. 50 kap., į užsienį 5 rub. Smulkesnius žinių apie jį galima patirti A. Maceauskio knygyne (Riga, Zamkovaia N. 7).

(“V. 2.”)

IS NAUMIESCIO,

Suvalkų gub.

Silgalių valstiečių, pas ukininką Riabų atsidangino iš Raseinių pav. (Kauno gub.) jaunas žydas, buk norintis priimti katalikų tikėjimą. Riabua, matomai, norėdamas padaryti iš žydo kataliką, priėmė jį pas save. Porai mėnesių po to praslinkus, minėtojo žydo tėvas atvyko su policija ir sūnė suimtuojų sėdi kalėjime.

Valstietis.

(“V. 2.”)

IS VILKAVISKIO,

Suvalkų gub.

Spalio 16 d. buvo valstiešas suėgta. Viršaitis pranešė, kad valdžia siulanti atidaryti daugiau mokyklų. Ji duosianti mokyklos pastatymui medžiagą ir pridėsianti mokytojų prie algos, pašalos pavidale. Valstiešius turi duot sklypą žemės ir paskirti sumą, kokią kasmet reikės pridėti mokytojų algai. Apysvaršius — dauguma atmetė, paaiškindama, kad mokyklų turį užkardinti (viens-kits šaukė, jog dar ir tu per daug). Pagalios Pusta-pėdžių, Pavembrių ir Budezerių didžiųjų (mažesniams atsisakė, skirtingai nuo viso valstiešaus, priėmė tokį nutarimą: prašyt valdžios atidaryti mokyklą Pavembriuose, atiduotį tam tikslui ten esančią mokyklą, daržą, iš kurio dabar naudojasi Vilkaviškio mokytojas, ir kasmet duoti 150 rub. ir daugiau, bet tik su sąlyga, kad juos atliuosuotų nuo mokesčio Vilkaviškio mokyklai. Per šią suėgimą buvo ir daugiau klausimų, piliesta, bet mažos vertės. Vienas daiktas dėjos atmintin: atsirado kai-kurie, kad užsimanę visus per-tikrinti, jog mokykla nereikalinga, o kaip nepasikė, tai ir ant nutarimo nesirašė.

Taučius.

(“V. 2.”)

Lietuvių kalba vidurinėse mokyklose. Lietuvių laikraščiuose randame dabar nemažą rašant ir apie lietuvių kalbos reikalus mokyklose ir bažnyčioje. Tas kalbos reikalas šiuo tarpu rupi ir man: noriu čia

paštiekti to mūsų kalbos reikalą — vidurinėse lietuvių mokyklose. Tose mokyklose, kur yra lietuvių mokinių, leista dabar mokyti ir lietuvių kalbos, ir lietuvių kalbos mokymas dabar, kiek žinau, jau įvestas į kelias Vilniaus vidurines mokyklas, į Kauno, Šiaulių ir Ukmergės vyrų gimnazijas, į Marijampolės ir Telsių mergaičių gimnazijas, į Vilniaus ir Seinų kunigų seminarijas. Be to, mūsų kalba tebėra seniai mokoma Marijampolės gimnazijoje, Veiverių mokytojų ir Kauno kunigų seminarijose; mūsų kalbos mokymas pačių lietuvių įvestas, pagaliaus, į Kauno “Saulės” kursus. Dar ir daugiau, rašit, yra Lietuvoje tokių vidurinių mokyklų, bet jų įvardinti dabar negaliu: man trūksta tam tikrų apie jas žinių.

Tiktai gailu, kad tarp minėtųjų mokyklų dabar neberandame Panevėžio mokytojų seminarijos, realinės mokyklos ir mergaičių gimnazijos. Išvaizdus iš tenai šį rudenį J. Jablonskui, lietuvių kalbos mokytojo Panevėžio vidurinės mokyklos — nebėr, ir kada vėl bus mokama tenai lietuvių kalba, — dabar jokios nėra žinios.

Ar šiaip ar taip, iš to, kas čia pasakytą, skaitytojai bus aišku, jog lietuvių kalba Lietuvoje yra mokoma jau daugelį metų. Taigi, suliginus su tuo, kaip yra buvę tose mokyklose pirmiau, dabar reikėtų, rodos, tik džiaugties. Taip, žinoma, turėtų ir būti, bet taip, mūsų nelaimė, dar nėra: džiaugties čia dar anksti, dar ne metas, nes visa ištikrųjų suėjus, ir čia dar — toli gražu, ir čia dar nieko tvirtai neturime.

Ko gi čia bereikia, taip ilgai badavus? — tulas gali paklausti. Taigi šitą mūsų kalbos mokymo reikalą ir pamėginsiu čia iškelti aiškėn.

1) Už lietuvių kalbos mokymą iš vyriausybės pinigyno, ne iš pačių mokinių ir šiaip-jau žmonių sumestųjų pinigų, dabar mokoma tiktai mokytojų ir kunigų seminarijose ir Marijampolės mergaičių gimnazijoje; iš įsteigusių pinigų, jai nekelstu, už lietuvių kalbos mokymą dar yra mokama “Saulės” kursuose, Ukmergės vyrų gimnazijoje ir Telsių ir Marijampolės mergaičių gimnazijose. Visose kitose Lietuvos mokyklose už lietuvių kalbos mokymą moka ne vyriausybė, bet patys mokinių tėvai arba iš tiesiok — visuomenė, pašalčiai: tam tikslui pinigai renkami per laikraščius, žmonių susirinkimuose ir visai kitaip; vietomis, kaip antai Panevėžyje, ten reikalauji geri žmonės yra sudarę pagaliaus, tam tikrus komitetus. Yra, kiek žinau, ir tokių, kur lietuvių kalbos mokytojas visiška nežino, kiek ir iškur bus jam mokama už jo darbą.

Marijampolės gimnazijoje lietuvių kalbos yra, man rodos, aštuonios valandos — po vieną valandą kiekvienoje klaseje kas savaitė. Mokytojai už lietuvių kalbos mokymą tenai, rodos, mokama taip, kaip ir už kitus mokomus toje gimnazijoje dalykus. Kiek daug yra lietuvių kalbos valandų Veiverių seminarijoje ir kiek tenai mokoma algos lietuvių kalbos mokytojai, — nežinau. Panevėžio seminarijoje (4-osie klase) lietuvių kalbos kas savaitė buvo šiuos dvejus metus po 17 valandų; lietuvių kalbos turėjo mokytis visi mokiniai (rusai ir lietuviai); lietuvių kalbos mokytojai už jo darbą buvo mokama gana žmoniškai, beveik tiek-pat, kiek ir kitų dalykų mokytojas, bet mokama buvo jam samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susidarydavo iš įvairių lietuvių. Buvo tenai betgi metas, kada reikėjo jam ir abejoti, ar bebūs ir toliau taip mokama lietuvių kalbos mokytojai, arba reikėjo išgauti sutikimą iš ministerijos; bet bus tenai ir samdytinai — iš tų pinigų, kurie Vilniaus mokykloje apygardose susid

NEPAPRASTŲ PREKIŲ
SIUNTINYS.

New Orleans. Iš New Yorko pamėstų vaikų namų atgabeno čia 75 mažų vaikų ir išdalinio juos norintiems paaimti. Norinčių vaikų paaimti buvo gana daug, jie turėjo iš ko sau tinkamus pasirinkti. Tokių prekių siuntiniai retai dar kur civilizuotose kraštuose pasitaiko.

PAKĖLIMAS ALGŲ TEISE-
JAMS.

Washington, D. C. Senatas priėmė sumanymą pakelti teisiųjų algas. Algoms likosi pakeltos: paviečių teisiųjų iki 9000 dol., o apskričių teisiėjams iki 8000 dol.

UŽMUSĖ MERGAITE.

Dayton, O. Vienoje pasiurėje rado čia kuną 15 metų mergaitę, Marės Forshner. Matyt mergaitės gintais. Kas ją užmusė, iki šiol nesusekta. Suareštavo kelias nužiūrėtas ypatas, bet visgi policija ne žino, ar suimtieji yra kalti.

TURTINGAS SYKSTUOLIS.

Janeville, Wis. Vienoje pusiau sugriuvusioj pasiurėj gyveno čia koksiai James H. Lumphier. Dabar jis, išgyvenęs 62 metų, pasimėrė. Peržiūrėdami jo namus, rado bankų depozitų sertifikatų ant \$4000.

EXPLOZIJA KASYKLOSE.

Salina, Cal. Cyklone Canyon angly kasyklose, 20 d. sausio fatistiko eksplozija, kurios šeši darbininkai italijonai tapo užmušti.

NELAIMES ANT GELŽKE-
LIU.

Johstown, Pa. Netoli South Fort susisūsiu du gelžkelio traukiniai. Prie to daug žmonių tapo užmušti, o dar daugiau sužeisti.

EXPLOZIJOJOS.

Johstown, Pa. Netoli nuo čia, miestelyje Stoughton, vienuose namuose vieni palikti vaikai, radę parašo skrynelę, norėdami eksplozija matyti, padegė parašą. Eksplozija buvo tokia, ir sugriovė visai namą. Keturi vaikai baisiai apdveiję ir akys išdegė.

Ark, N. J. Netoli nuo čia, miestelyje Hopalong, išlėkė padararako dirbtuvės. Prie to darbininkai liko užmušti, o kiti žūję.

TVANAI.

Portland, Ore. Dėl smarkių lytėjusių Washington ir Ore. užgimė dideli tvanai, kurie daug nuostolių pridirbo. Dens užlietos slėnys ir Kalifornijoje.

Sacramento, Cal. Apsaugojimo tūmai aplinkinėse Sherman Island likosi išaardyti ir užtvėntė vandens užliejo 5000 akrai vaisiaugos. Nuostolių tvanų padarys skaito ant 250000 dol.

IŠ DARBO LAUKO.

Springfield, O. Darbai čia nėra geriausiai. Iš kitų prabuvusių ne sunku darbas gauti. Lietuvių yra čia 3 šeimos ir kelios dešimtys pavienių. Norėta suverti pašėpinę draugovę, bet iki šiol nesiseka.

Lubrenes, W. Va. Čia ki-

kių darbų kaip angly kasyklose, bet jose darbas pavojingas. 10 d. gruodžio buvo eksplozija, kuomet 55 darbininkai liko užmušti. Po tam kompanija pakėlė algas, turbūt, kad darbininkai tylėtų ir kad čia sutraukti prie darbo darbininkus. Bet 12 d. sausio vėl atsitiko eksplozija, kuri užmušė 103 ypatas. Dabar iš vietinių nieks ne nori dirbti, tai vilioja darbininkus iš kitur. Tegul todėl lietuviai nesiduoda suvilioti. Lietuvių čia nėra.

Washington, D. C. New York'e likosi sulaukyti 8 iš Belgijos atgabentį deimantų lygintojai, bet vaizbos ir darbo ministeris teido jiems Amerikoj pasilikti, kadangi jie buvo sulaukyti ant protesto "organizacijos" "Diamond Workers of America", o minėta organizacija susideda iš ne amerikonių.

Pereitę sanvaitę Amerikoj buvo iš viso 307 nusibankrutėję.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

PIRMA "AUSROS" PASKAI-
TA.

Nedėlio, 31 d. šio mėn. 4 val. po pietų, p. Ridiko svetainėje prie Illinois Ct., arti 33-čios gat., bus pirma šiais metais Ausros paskaita. Skaitys p. J. Varkala tėmon Proto auklėjimo teorija. Yra tai užimantis dalykas ir kiekvienam gali būti akyvas. Todėl pasitikiame, kam tik galima bus, neisiskiant moterų ir merginų, nepatinę ant šitos paskaitos ateiti.

Komitetas paskaitų vedimo.

IS EAST CHICAGO, IND.

Darbai čia vis dar neprasideda geriau eiti. Yra čia dvi plieno dirbtuvės, bet dirba tik iš dalies. Žmonių daugybė rytais ir vakarais stovi prie dirbtuvių vartų, bet mažai jų kas reikalauja.

Yra čia lietuvių nedidelis būrelis, bet apšviestųjų mažai; didesnė dalis neapšviestųjų, girtuoklystėje paskendusiu. Vietoj skaityti pamokinančias knygas ir laikraščius, praleidžia laiką smulkse prie rudzio, ar boles biliardo mušdami, arba prie kazarų. Jeigu kas kalbina kuom geresniu užsimti, tai tokio neužkandžia.

1908 m. "Lietuvio" tilpo straipsnis iš East Chicago's peikiantis lietuvių nesuapratimą, ir draugystę Sv. Stanislovo, kad ji nieko nenuveikė, tik svetainės savininkas, kur laikomi susirinkimai, nemažai turi pelną; nes draugai rudakio nemazai išmoka.

Sanarių draugystės, išgirdę apie tilpusį straipsnį, labai užsirusino, sumanę įsikišti, kas tą korespondenciją parašė. Nors po straipsniu buvo padėta tikras vardas ir pravardė korespondento, bet jiems nelengva buvo atrast, nes, turbūt, ne vienas iš sanarių laikraščio nekaito. Bet ant galo išgirdo nuo kito ir pradėjo korespondentų višaip baiginti, baigino net teismu ir ilgą kalėjimu. Bet ką čia tie bauginimai gelbės? Ar ne geriau būtų pagarsėti kuom geresniu?

Argi nereikėtų atminti brolius kankinius vargstančius už tėvynės drėgnuose kalėjimuose arba ištremtus į Siberijos tirus? Vertėtų jiems padėti. Tautišky reikalturime juk labai daug; galime pasirinkti tokius, koki geriau patinka.

IS SEATONVILLE, ILL.

Čia nėra kitokių darbų kaip tik angly kasyklose. Saftoj Spring Valley Coal Co. siuom tarpu dirba apie keturi šimtai darbininkų pilną laiką, bet nežinia ar ilgam užteks darbo. Darbai ne koki, tuluose ruimuose, nėra vėjo, tai tuose labai karšta darbininkams, bet yra ir vėsenių.

Iš kitur prabuvusiems darbas lengva gauti. turintiems mainieriską popieras ir prigulintiems į uniiją, bet neturintiems popierių ir neprigulintiems į U. M. of A. organizaciją labai sunku darbas gauti.

Gyvena čia daugiausia italijonų, yra ir lietuvių būrelis, bet ant tautiškos dirvos nieko neveikia. Nėra čia tautiškos draugystės, yra tik viena pašėpinė Sv. Kazimiero. Buvo ir Lietuvių Socialistų Sanjungs kuopa, bet jau metai kaip nelaiko susirinkimų, nė mėnesinės duoklės nemoka.

Juozas Grigalavičius.

IS WEST FRANKFORT, ILL.

Lietuvių šitame miestelyje yra pusė tūk. būrelis.

Yra čia dvi angly kasyklos prigulintuos Dering Coal Co. Jose paspartojuo laikui dirba gerai, bet iš kitur prabuvusiems darbas sunku gauti. Kasyklos laikomos didelėj netvarkoj; tankiai atsistinka nelaimės; tai gazi užsidega, tai dėl kitokių priežasčių darbininkai kojos ar rankos netenka. Apie pagerinimą darbo sanlygų kompanija nesirupina, nes darbininkų turį pakaktinai. Už mažiausią prakaitimą nori nuo darbo atstatyti. Nors kartais pati kompanija kalta, tai kaltę ant darbininkų suverčia. Kur tau ne skriaus darbininkų, jeigu pulkai įjesio darbo ir dagi užmoka už darbo gavimą.

Yra čia 104 S. L. A. kuopa, kuri gyvena jau antri metai. Nors ir ne daugiausiai turi sanarių, bet galima sakyti, kad ketvirta lietuvių dalis prie jos priguli. Gaila, kad ne visi sanariai lanko susirinkimus. 17 d. sausio buvo kuopos susirinkimas. Sumanyta paaudauti kiek Paurėno ir Rudavičiaus bylos vartymui, kurinos caro valdžia nori iš Amerikos išgauti. Kuopa iš ka-

jos paskyrė 2 dol., o sanariai sumetė \$1.40. Viso \$3.40 pasiusta L. S. S. išdalininkui Stanelui, kuris pinigų perdo, kur reikia.

J. H. Aliukonis.

IS SAINT CHARLES, ILL.

Yra čia apie penkis dirbtuvės. Dabar jau pradeda dirbti po truputį. Uždarbiai nuo \$1.50—3.00. Lietuvių čia diktas būrelis, bet jų apšvietimas neaugstai pakilęs. Laikraščių ateina keli egzempliorai, bet retas į juos pažiūri (jeigu teip, tai kam juos užsirašo? Nesinori tikėt, kad žmonės užsirašinėtų laikraščius teip sau, o jų neskaitytų. Red.). Tamsinai man, kad laikraščių skaitymas tikėjimą naikina, buk skaitinti laikraščius į bažnyčią neina. Daugumas, vietoj skaityti, velia smulkę raugala maukti, arba prie kazarų laiką praleisti.

Yra čia D. L. K. Vitauto draugovė, bet ir ji miega. Tik vieno, kad musų draugovė pabus iš miego ir pradės darbuotis ant tautiškos dirvos. Reikytų susausti susirinkimą, parengti prakalbas, rinkti aukas tautiškiems reikalams; kaip tai išleidiu Vinco Kudirkos raštų arba kitokiems reikalams. Reikalų juk mes turime daugiau negu aukų.

A. Bekempis.

IS KENOSHA, WIS.

17 d. sausio 1909 m., parapijiniame mitinge Sv. Petro bažnyčios tapo 58 kuopos L. S. S. A. išrinkti delegatai užtarimui už draugus: Joną Paurėną, Kristijoną Radavičių ir Aleksiejų Singpardą. Išrinkti: Kaz. Brazevičia, Ildėjons ir Parvanekas. Protestavo, prieš norą Amerikos valdžią išduoti tuos vyrus ir vietinius klebonas, J. Klonauskas.

24 d. sausio Kenoshoj susitvėre kuopa S. L. A. iš 12 ypatų. Viršininkus išrinko: prezidentu — Stanislovą Jakutį; Sekr. — Kaz. Brazevičių; kasieriu — Adomą Levickį ir apiekuomais kasos — Boleslovą Navickį ir Jurgį Balčaitį.

K. B.

IS CLEVELAND, OHIO.

Darbai čia eina labai pamaži; iš kitur prabuvusių darbo negali gaut. Parapijos reikalai eina kaip ant svieto, tik nežinia, kaip ilgai eis. Šitas kunigas kaip prabuvo į mus parapiją, pasakė bažnyčioj, kad prie V. Paukšto visi buvo kasieriais, kunigas buvo kasieriu, sekretorius kasieriu, Komitetas, zakristijonas, net ir kunigo gospadinė buvo kasieriu. Dabar ir musų kunigėlis prieš kalėdas pavedė savo gospadinę pardavinėt plotkas, kad iš parapijų ir gospadinę galėtų pasipelniti! Ji emė gana brangiai nuo parapijų. Musų kunigėlis prieš kalėdas savo pamokslė labai išpeikė visus senuosius biznierių, kad nedavė kalėdų kolekto. Per naujų metų pamokslą kunigėlis ragino visus pasieptis prie Susivienijimo ir skaičyti laikraštį "Zvaigždė", o kitus visus mesti į pečių. "Lietuva" girdi, rašanti visokias korespondencijas, pati nežino ką rašo (Bet kada be patėmijimų talpino kun. Halaburdos korespondencijas, tai buvo gera. Red.). "Saulė", tai, girdi, niekam neverta. Tokių gazių, girdi, geras katalikas nepivalo skaityt, bet privalo į pečių įmest.

Jonas Naujoks.

IS MOUNT WINANS, BALTI-
MORE COUNTY.

15 d. sausio, grįžtant nuo darbo namon iš Baltimorės, ant kelio Westport, nupuoė nuo siauro cementinio tilto į Gwynas Falls upę Katrina Paliukaitė ir prigėrė. Ji dirbo Hamburg-Bross Co. Ji buvo visų draugų mylima. Darbininkai, darsizinoje apie jos tokią mirtį, sudėjo ant kvietų. 18 sausio buvo laidotuvis. Visi dirbtuvės darbininkai palydėjo kuną ant senųjų Švento Laurino kapinių. A. a. Katrina Paliukaitė gimė New York'e 9 d. vasario 1893 metuose; Baltimorėn atkako su tėvais turėdama vos vienus metus. Nuo 13 metų pradėjo dirbti prie kriaučių. Liko motina, sesuo ir du broliai.

J. Skorbo.

IS UNION CITY IR NAUGA-
TUCK, CONN.

Pereituose metuose geležies dirbtuvės nepaliekė nė trečdalia darbininkų, o tiems, kurie ir dirba, numušė mokesť teip, kad nė ant duonos negalėjo uždirbti. Šimet geležies liejykloj pradėjo neva dirbti 6 dienas po 9 val., bet 3 gumos dirbtuvės paleido didelį skaitlių darbininkų, o likusieji dirba tik po 4 dienas 8 valandas per dieną, o nuo 27 d. sausio ke-

tina uždaryti visas gumos dirbtuvės iki 1 balandžio.

Lietuvių šeimosny tures nemažai nukentėti. Lietuvių čia yra gana didelis skaitlius. Yra 4 pašėpinės draugystės: Sv. Jurgio, Sv. Petro, Sv. Pranciškaus ir Moterų Lietuvos Dukterų, teiggi Moterų Lietuvos Evangelikių draugystę; yra kuopos: S. L. A., S. L. R. K., Vaidičio Teatrališka, L. S. S., T. M. D., Dr. V. Kudirkos knygnešis ir Lietuvių Ukėsų Politikos Klubas. Tos visos draugijos gyvena. Pereituose metuose buvo susitvėrusi kooperatyvška krautuvė ir kunigas Mašiotas buvo sutvėręs lietuvių katalikų parapiją, bet kooperacija ir parapija, jau numirė, nes neturėjo atsakančių skaitliaus rėmėjų.

Vertelę lietuvių yra 16: 8 karčiarninkai, 3 mėsininkai, 2 vaisių pardavinėtojai, 2 barzdaskučiai, 1 duonkepė ir 1 kurpius. Laikraščius skaito visus Amerikos ir tulius iš Lietuvos. Lietuvių Ukėsų Politikos Klubas paskutiniame susirinkime p. m., svarstydamas visuomenės reikalus, paaudavo \$50 ir paskirstė sekantiai: Paurėno bylai \$10.00, Dr. V. Kudirkos raštų išleidiu \$10.00, p. Gabrio Geografijos išleidiu \$10.00, Ausros Dr-tei \$5.00, S. M. Fondui \$5.00, Dr. J. Šliupo 25 metų sukaitymų dovanai \$5.00, Drgs K. sušėpinimui \$5.00. Nors Klubo nariai suvarginti bedarbės, vieno tautos reikalus šelpia, kiek galėdami ir pataria visoms frakcijoms nusilenkti viens kitam, tasyk ir aukų ir vaisių bus daugiau negu ikišiolei, veikiant iš vien, daugiau bus galima nuveikti. Vi norą lietuvių organizacijos yra juk musų organizacijos!

Komitetai, ar pavieni, priėmė augščiau minėtus aukas, pakvituok "Lietuvio". Klubo sekr. D. F. Eimaitis.

IS AMITY, N. Y.

Darbų dabar čia nėra, bet vasaros laike ir iš kitur prabuvęs gali gauti darbą ant farmų, tik šviežiai atvažiuoję pradėję mažai uždirba; pabuvęs metus, gauna po 20 dol. mėnesį. Yra čia du lietuviai, abu du skaito laikraščius.

J. Baltrušaitis.

BALTIMORĖS RUBSIUVIŲ
STREIKAS.

Turbūt niekur teip pigiai už darbą ne moka kaip rubsiuviams Baltimorėj; darbo valandos teigpi per ilgos. Kad pagerinti savo buvį, šią žiemą rubsiuviai pakėlė didelį streiką; per streiką susitvėrė ir gana tvirta rubsiuvių uniija. Darbininkai streiką laimės. Darbdaviai pradėjo uniijos bijoti, nes retas darbininkas prie jos nepriguli. Darbdaviai baisiai jos neapkenčia, todėl sumanė ją išardyti; ypač Strausso Brolių darbavietyt tas aiškiai matoma: pradėjo pavarinti nuo darbo tuos, kurie labiau prisidėjo prie uniijos sutvėrimo ir jos sudurtinimo. Tankiai net gerai atliktą tokių darbininkų darbą pripažįsta netikusiu. Ant galo prie darbo pradėjo priminti net prigulintus į uniiją, tvirtindami, kad nė jokios uniijos nepripažįsta. Darbininkai apreiškė jog Strausso darbavietyt tai tikra katgora. Uniija, negalėdama ilgiau kėsti, apšaukė Strausso darbavietyt streiką. Streikas prasidėjo 15 d. sausio dirbtuvėse ant Paca ir Lombard gatvių 18 sausio prie streiko prisidėjo darbininkai ir kitos Strausso dirbtuvės ant German ir Greene gatvių kėstės; sustojo ir visos dirbtuvės, kur Lietuvių Dailės Draugija Vilniuje. Straussui buvo atliktami darbai. Visur Baltimorės darbininkai atsiskaldė dirbti ka nors Straussui.

Svarbiausi streikojančių reikalavimai yra šie: kad būtų pripažinti rubsiuvių uniija; kad nė vienas darbininkas nebūtų nuo darbo pavarytas be uniijos žinios; kad be pritarimo uniijos įgaliotiny ne būtų prie darbo priimti nauji darbininkai; kad būtų atgal priimti pavarytieji dėl besidarbavimo uniijos labui ir jos nutarimų besilaikymu darbininkai; kad pasibaigus darbu, būtų išleidžiami visi darbininkai sykiu, o ne pavieniai, kaip iki šiol daroma; kad dirbtuvės administracija su darbininkais elgtusi žmoniškai.

Streikas eina gana pasekmingai. Galima spėsti iš streiko bėgio, kad darbininkai greitai laimės. Streikuoją 1500 rubsiuvių. Užginė streikas ir dirbtuvėse Burk Co. Čia streikuoja apie 300 darbininkų. Čia reikalaujama algų pakėlimo. Žinoma, ir šiose dirbtuvėse reikalauja uniijos pripažinimo. Burk Co. niekas iš Baltimo-

rės rubsiuvių nieko nedirbs, kol streikas ne pasibaigs.

Apie tai pranešame Amerikos rubsiuviams, kad nieks nesirengti į Baltimorę, nes uniija čia tvirta ir streiką laimės. Meldžiame visų, kur nors esančių rubsiuvių uniiją priduoti mums savo adresu, o norinčios su mums susizinti, tegul kreipiasi šiuo antrašu: A. Valiukas, 405 S. Paca str., Baltimore, Md.

Pirmsėdis — A. Valiukas.

S. MUZIKALISKO FONDO
REIKALUOSE.

Chicago. 15 d. šio mėnesio buvo susirinkimas S. M. Fondo, p. A. Olševskio namuose. Pirmiausiai raštininkas paskaitė komisijos parengtą konstitucijos sumanymą, kuris susirinkusių šiek-tiek pataisyta.

Konstitucijai likus priimtai, susirinkusieji sumokėjo narines mokesčius šiteip: pp. Dr. A. Graičunas, F. Bradchulis, Dr. A. Zimontas, Dr. J. Kulis, A. Olševskis po \$1.00; J. Hertmanavičius, A. Zmuidinavičius (dailininkas), J. Ilgaudas, M. Damijonaitis, K. B. Valčiukas, K. Gugis, J. Moskus, V. Mišeika, J. Laukis, Vaitiekunas po 50c., viso pasidarė \$10.00, kurie likosi paskirti išėmimui čarterio. Parupinti pasiėmė p. Hertmanavičia.

Atsisakius nuo vietos pirmininko D-rui Graičunui ir vyriausybei trukstant kitų jos narių, į neužimtas vietas likosi išrinkti: Pirmininku J. Laukis, 3252 So. Halsted St., Pirmininko Padėjėju K. Gugis, 3221 Lowe Ave., Užrašų Raštininku J. Ilgaudas, 3212 So. Halsted St., Ildo Raštininku J. Hertmanavičius, 3216 So. Morgan St., ir Ildininku likosi tas pats F. P. Bradchulis, 3112 So. Halsted St., visi iš Chicago.

Kadangi "Ausros" Draugija teikėsi priimti pas save S. M. Fondo pinigų \$132.25, atsiradus jo tarpe pairtuvei, tai susirinkusieji nutarė juos prašyti, idant ji ir toliau teiktusi jaisiais pasirupinti, kolai Fondo įstaigos čarteris nebus išimtas.

J. Laukis, susirink. raštininkas.

ISTATAI SERNO MUZIKA-
LISKO FONDO.

SKYRIUS I.

1. Vadinsis šita įstaiga: Serno Muzikaliskasis Fondas.

2. Sostinė Fondo valdybos miestė Chicago, Illinois Valsčiaus Jungtinių Valsčių Siaurinės Amerikos.

SKYRIUS II.

Tikslas ir keliai jo atsiekimui.

1. Tikslu S. Muz. Fondo yra plėtoti muzikos meną ir gaivinti muzikaliskus jausmus lietuvių tautoj šiteip:

a) Šelpiant atsižymėjusius gabumų muzikos mene lietuvių ir lietuves, lankančius augštesnes muzikos mokyklas — Konservatorijas.

b) Išdavinėjant muzikaliskus veikalus.

c) Skatinant tvirti muzikaliską draugiją — dainos, muzikos ir teatro; rengti muzikaliskus vakarus ir daryti viską, kas tik prie muzikos meno atsiėsa sulyg būtinumo reikalauja visuomenės.

2. Šita įstaiga, kaip dėl vieno dūmo tikslu, teip ir dėl lengvumo bendromis įiegonis ji atsiekti eis ranka rankon ir dirbs iš vieno su Lietuvių Dailės Draugija Vilniuje.

3. Manta S. M. F. susidės iš narinių mokesčių, įplaukimų ir tt. rengtųjų vakarų, koncertų ir tt. įplaukimų už paritutuotus Fondo spaudinius, visokių visuomeniškų aukų ir palukėnu nuo Fondo sudėty bankon pinigų.

4. Narių šitos fondo įstaigos skaitysis kiekvienas, moteris ar vyras, įmokejėjęs jo įdan 50c. į metus ir tučės tiesą dalyvaui rinkimuose S. M. Fondo valdybos.

5. Įmokejėjęs ant syk pats \$25.00, arba surinkęs nuo kito S. M. Fondo aukų apstyeje \$25.00, skaitysis Serno Muzikaliskoj "Fondo" nepaliaujamuoju nariu be tolesnio mokesčio įdan.

6. Jo sveikata L. Sernas (J. Adomaitis) skaitysis garbės nariu S. M. F.

7. Skaitilius Fondo narių turi būti surašytas tam tikroje knygoje Fondo Užrašų Raštininko.

SKYRIUS III.

Fondo Valdyba.

1. S. M. Fondo Valdyba susidės iš dviejų skyrių: Valdymo ar-

ba mantos skyriaus ir literatūros skyriaus. Mantos skyriaus valdybos uždavinii bus didinti ir prizuoti Fondo mantą; Literatūros Skyriaus Valdybos uždavinii bus plėsti idėją muzikos meno.

2. Valdymo arba mantos skyrius susidės iš 15 vedėjų, kurie iš savo tarpo skirs vyriausybę, susidedančią iš 5 narių: 1. Pirmininko, 2. Padėjėjo, 3. Ildo Raštininko, 4. Užrašų Raštininko ir 5. Ildininko. Likusieji vedėjai paskirstys į komisijas: 1. Ildo Užrašų Komisija; 2. Agitacijos Komisija; 3. Paspelpos Dalinimo Komisija; 4. Išleidių Komisija ir 5. Specialiųjų Pašėpinų Komisija.

3. Priedermės mantos skyriaus valdybos narių grynai remio Roberto įstatų parlamentariškos tiesomis.

4. Valdyba bus renkama kas metas metiniame susirinkime trejais metais šiteip: 15 vedėjų dalinsis į 3 laipsnius po 3 narius kiekviename. Ant pirmo susirinkimo pirmasis laipsnis bus išrinktas 3 metams; antrasis dvejiems ir trečiasis vieniems. Toliaus kiekvienas laipsnis bus renkamas trejais metais.

5. Literatiskasis valdybos skyrius bus renkamas tokiame skaitliuje narių, kokis, nuomone renkancijų, bus reikalingas duotu laiku.

SKYRIUS IV.

Budas užlaikymo Fondo mantos.

1. Ildo Raštininkas turi turėti tam tikras apskaitų knygas, kuriose turi būti įrašoma visi priimti fondo nauda pinigai, su nurodymu laiko ir šaltinių jų gavimo ir visi išmokėti pinigai su nurodymu laiko ir kam išmokėti; atskaita turi būti išduota ant kiekvieno valdybos susirinkimo.

2. Visi pinigai S. M. Fondo turi būti priimami ir išmokami Ildininko, esancio po laidu koki nors ištikimos laidinės bendrijos, paskirtu visos fondo valdybos.

3. Ildininkas išmoka pinigų tikslai sulyg rašyto paliepmo fondo valdybos, patikrinto parašais: Pirmininko ir Ildo Raštininko. Kvitos nuo išmokėtų pinigų turi būti laikomos pas jį.

4. Knygos apskaitų ir nutarimų visuomet turi būti vedamos gero tvarkoj lengvam ir greitam perkrautėjimui jų peržiūrov.

5. Peržiūrovai perkrautės užrašų Raštininko ir Ildo Raštininko knygas ir parodymus jų sulyginę parodymais Ildininko kas pusę metų, savo gi suradimus apskelbs visuomenei viešai.

6. Fondo pinigai bus dedami saugion, geras palukas duodančion bankon arba skolinami ant saugių nejudinamų turtų.

7. Susirinkimai įstaigos bus sušaukiami kas mėnesis.

8. Reikalingi papildymai arba permainymai šitos konstitucijos, nefeiciant įstaigos tikslo, bus daromi tik metiniame susirinkime.

S. M. FONDO ČARTERIS.

20 d. šio mėn. pas valščiaus raštininką Ill. valsčiaus, James A. Rose'ą likosi išimtas Serno Muzikaliskoj Fondo čarteris, ant kurio tikslas jo yra teip pasakyta:

Auklėti muzikos meną ir skatinti muzikaliskus palinkimus Lietuvių tautoje: a) Susėliant talentuotus lietuvių mokinius, lankančius augštesnes muzikaliskias mokyklas, Konservatorijas; b) Raginant ir gelbstint organizuoti draugijas muzikos, dainos ir scenos; c) Surengiant muzikaliskus vakarus ir c) Darant tą viską, kas muzikos meile auklėjimui muzikos meno patars.

Vedimas reikalų S. M. F. Įstaigos (pasakyta Shernas' Musical Fund Association) pavestas penkiolikai tvarkininkų renkamy kas metas.

Pirmiems metams išrinkta: Pirmininku, J. Laukis; Padėjėju, K. Gugis; I. Raštininku J. J. Hertmanavičia; II Raštininku, J. Ilgaudas; Ildininku, F. P. Bradchulis.

Sostinė Fondo miestė Chicago, Ill. Pasirašė ant čarterio šitei: A. Olševskis, M. J. Damijonaitis, J. Laukis, J. Ilgaudas.

J. Laukis, S. M. F. pirmininkas.

KAIP DANGŪ, TEIP IR ANT
ZEMES.

1. Prakeikti socialistai, setojai kipo skėlos, bedieviai, parmazonai, kipo surinkimas, peklos kamščiai

— šaukė aną nedėdienį pusiau velnyų mišų, prasidedant iškilmingiems atlaidams, jaunais, neseniai išvestas kunigėlis, tikėdamas sulaukti jei ne vyskupo kepurės,

las. Tik reikia mums daugiaus tokių vyrų. — reikia drąsos, daugiau pasišventimo, o žmonija bus išgelbėta, kartu ir tu, kaip jos dalis!

Ar nuskriaustasis suprato tuos augstus žodžius apie žmonijos išgelbėjimą, ar nezinat. — Tuom tarpu vedėjas susirinkimo pakvietė ant pagrindų antrą kalbėtoją. Šis buvo panašus į tikrai talentuotą oratorių, iš jo plačiai adarytos burnos žodžiai bėrėsi kaip žirniai. Jis kalbėjo greitai, aiškiai išdėdamas įvairius klausimus. Svetainėje stojosi grabo tyła, kalbėtojas pasakojo apie revoliuciją, aktyvią revoliuciją Lietuvoje ir kruvinąją nedėdienį Petrapilyj. Pasakojo apie tulį pilną energijos ir pasišventinimo karžygi, kuris 22 d. sausio 1906 m., sėdėdamas tuliname Petrapilyio bokšte „ant septyniolikto lubų“, nusivaidė žemyn septynis dešimt bombų, ir užmušė septynis tukstančius nuožmių kazokų. Klausytojai šaukė „bravo!“ „stebuklai!“ Bet revoliucionieriai ir stebuklus netiki. Toliau buvo aiškinami įvairūs klausimai šiandienini sūreidyje. Ant galo kalbėtojas pasakė, jog jei kuris klausymas nebuvo aiškiai suprantas, tai jis jį išaiškins geriau, suprantamiau; reikia tik klausymai statyti.

Vienas klausytojas negalėjo suprasti socializmo prasmės bei turto padalinimo. Kalbėtojas paaiškino, jog socializmas reiškia žmoniškumą, meilę, lygybę ir brolystę. Socializmo laikose bus visi už vieną ir vienas už visus. Turto padalinimas bus lygus, taip kaip yra lygus dangaus skliautas. Kadangi visada, yra ne vienodi gyvenimo reikalai, tai dalinimas atsitiktas jei ne tankiau, tai bent du kartus į metus. Taip buvo su prastais klausymais, ir visi klausytojai vienu žodžiu šaukė: „Lai gyvuoją socializmas, lai vieši žmoniškumas, meilė lygybė ir brolystė!“ Antras klausymas buvo apie žmoniškos išnaudotojus, visokių žmonių, dykduonius. Kalbėtojas paaiškino, jog socializmo laikais bus pastatyti dideli laivai visokiose pasaulio kraštuose ir visi tinginiai, dykduoniniai bus ant jų suvaryti, ir išvežti ant esančių toli nuo sausėmių salų gyventi. Jei gi tie žmonijos išnaudotojai, traniai, nemorės dirbti ir naujoji jiems duotą tėvynę, tai socializmas griebis kitokių pragumų: bus padirbdinti specialieji vandeniniai laivai. Visi tinginiai bus į tuos laivus suvaryti ir, žinoma, tuos pasirinkti iš dviejų viena: arba kojomis minti, arba už tingėjimą žuti vandenyje.

Po šitai išaiškinimui klausytojų nuomonės persikeitė: dvi prišingos sau dalis: Vieni išrodinėjo socializmo naudingumą, kiti tam priešinosi. Pirmininėse eilėse stoji visoki žmonijos išgelbėtojai, o antroji burzua.

Prasidėjo bernai, visoki prasivaržiamai, ant galo net gresė pėstinys. Argi geistų nors vienas burzua, nutukęs pilvuzas mankyti savo kaulus vandeniniame malune, arba statyti paoun teip meilią savo gyvastį!

— Iš antros pusės — ne malonu būtų ant širdies ir „žmonijos išgelbėtojų“ žiūrėti į torturas anu siurbiko! Tai ir buvo priežastis, tikra priežastis vaidų. Labiausiai rėkė ir priešinosi socializmo įvykdimui susirinkę kunigai. Turbut jie jautė ir suprato, jog pirmiausiai pateks į vandeninį malūną. As teip kaip ir kunigai supratau.

Tai — aš.

GALVOS IR NUGARKAULIO SMEGENŲ PLEVIŲ UZDEGIMAS.

Galvos ir nugaraulio smegenų plevių uždegimas tankiausiai atsitinka žiemos laike pavieniu arba epidemikoje formoje. Blegos higieniškos sanlygos, persišaldymas, susikimšimas, neužtektinas maistas, užterštas oras, užterštas geriamas vanduo, perdidelis kuniškas ar dyvasiškas įtempimas, alkoholybė, tabakas yra jo priežastimis. Po šitai ligai gali užteiti uždegimas plaučių. Liga suima labai umai ir paprastai prasideda tarp vidudienio ir vidunakčio; drauge krečia šaltis, buva smarkus skaudėjimas galvos, atskartojamas vėmimas, konvulsijos, vidutiniškas karštis, didelis skaudėjimas užpakalio galvos, strėnų ir šnarių. Jaučiama didelis skaudėjimas paspaudus strėnkauklį ar strėnų nervus. Į antrą dieną pečių raumenys sutryja; kunas gali būti išlenktas.

Galvos skaudėjimas pasididina ir ligonis, nepakenčia šviesos ir balso, buva apkvaitimas arba besužinijimas, drėbėjimas ir traukymas akies obuolio, tam tikras apakimas ir apkurtimas, liežuvis aptrauktas, valgyti nesinori, pilvas įstrankia. Tankiai ypatingas niežėjimas už ausų. Ilgis ligos yra nuo kelių valandų iki kelių mėnesių. Prieilankiuose atsitikimuose pasveikimas yra labai pratęstas. Marumas yra 80 nuoš. pas vaikus. Tie, kurie išleka iki pabaigai antras savaitės, gali pasveikti. Tuli neprielankūs apsirėiskimai yra staugiai ir smarkūs nuo pradžių, — labai didelis karštis, konvulsijos, nelygus atsivimas, beatlaidinis vėmimas.

Gydant šitą ligą, kambarys turi būti tamsus ir tylus. Pirmų pirmiausiai įdėti ligonį visą į vandenį nuo 95° iki 100° karščio ir dėklus prie galvos ir nugaros po draug, arba įvynioti jį į šiltą paklodę, su grustais ledais prie galvos ir nugaros. Šitas gydymas turi būti be atleidimo. Ledus galima sudėti ir tarp dviejų ranklaščiu. Drauge su šaltu pridėdalu prie galvos ir nugaros ligoniu galima įkišti kojas karštame garstyčių vandenyje, arba į karštą įvynioti blauzdas, arba plytas ar krepišius su karštomis smiltimis dėti prie žemutinių dalių. Šitas gydymas sulaukys tiek smarkumų apsirėiskimų ir pratrauks sutėnėjimą smegenų galvos ir strėnų. Sudėtinis gydymas uždegęs slegiančiai veikmei šalčio.

Valgis turi būti prastas. Kaip smarkieji apsirėiskimai nueis, taisyklė reikla pradėti gydymas sistematiskai. Griežta valgyba yra būtina, sągojanties mėsos, kiaušinių, arbatos, kavos ir taisy. Elktrybė, vandeniu gydymas, braukimai ir prižiūrimas higienišku sanlygu yra ypatingai svarbi.

KOKLIUSAS.

Kokliuso yra trys laipsniai, — sloginis, besitęsiantis apie dešimt dienų; melniškasis, besitęsiantis nuo trijų iki šešių savaičių; užbaigtinis laipsnis, kuriame apsirėiskimai laipsniškai pasiduoda. Pirmininiame laipsnyje liga yra labiausiai limpanči.

Liga prasideda kaip paprastos slogos su čiaudėjimu, nedideliu karščiu, snargliojimu, asarėjimu akių, kosuliu, kuris laipsniškai eina smarkyn darosi priepuolingiu ir melnišku. Kosulys yra eile iškvėpiamų kosėjimų laike kurių veidas užsideda ar pamėlynuoja, išraiška yra bėsi, gyslos išsitempia; kosulys užima ilgą, kriokiančią įkvėpimą. Kartais, užėjus kosuliui vaikas gali vemti, ar gali bėgti kraujas iš nosies, ar net gali būti priplūdimas kraujo į akių vokus. Skaitlius kosėjimo užėjimų dvidešimtis keturias valandas įvairioja nuo dviejų ar trijų iki penkių dešimčių. Jei liga prasitęsia, tai plačiai gal ant visados išsitempti ir vaikas gali būti lengva auka džiovali. Kokliusas neturi būti laikomas mažu daiktu.

Kuone kiekvienas vaistas is miterijos medikos buvo vartojamas gydant šitą ligą, vienok be pasekmės, ar, geriaus sakant, su labai nepatenkinama išega.

Šviežias oras per dienas ir naktis yra vienu iš svarbiausių dalykų; saulės šviesa yra antras svarbus dalykas. Pirmame laipsnyje vaikas reikia paguldyti į lovą ir atskirti nuo kitų vaikų. Spaudulius reikia sunaikinti. Rengti vaiką reikia vilnoinais drabužiais ir saugoti nuo staigos atmainos oro.

Valgis turi būti lengvas ir maitinamas. Priekaitas prie krutinės ir pečių reikia dėti kasdien; vyniojimas į karštas paklodes žemutinės kuno dalies atleis sutėnėjimą plaučių. Suvilgytas kuno drėgnas šalta kempine kas rytas, truputį druskos idėjus į vandenį, padidigs kuno veikmę. Jei vaikas gana senas, kvėpavimas garo arba vartojimas prunkšlio, turinčio dvidešimtis gramų mentolio ir viena uncija albolino, bus pagelbinti. Gleives gerklėje labai jauno kūdikio galima pašalinti greitu budu su pirštu, apvyniotu plonu medvilnės audimu.

KRUPAI

Krupų yra trys atskiros formos, būtent: netikriejie krupai, plėviniai krupai ir laryngismus stridalus, arba kriokimas. Paskutinsiai stovis yra grynai nerviškas, tankiausiai atsitinkantis tarp amžiaus keturių ir dvidešimties keturių mėnesių; jis tankiai buva drauge su

palinkimu prie suminkštėjimo kau- lio, ir labai tankiai paeina nuo pavėlavimo prasikaltimo dantelių ar nuo nerviskumo. Šitoje ligoje nėra nė karščio, nė užkimo.

Netikriejie krupai, arba mėlungis koserės atvaros retai tērą pavojingas ir lengvai pasiduoda gydymui. Bet plėviniai krupai yra labai ruti liga ir reikalauja greito ir stropaus gydymo. Karštas vilnonas ar priekaitas yra didžiausia pagelba ir turi būti dedami tuojau. Vilnėn galima iššildyti uždeant ant karštos krosnies per porierą arba apskant apie žibyklos kaminėlį. Nuo netikrųjų krupų šilta maudynė yra vienas iš veikmingiausių būklų; šalti pridėdali teigiai galima dėti prie gerklių, užkeičiant karštais pridėdalais. Užėjus mėlungiui gerkles, sudavimas į pečius, arba užliejimas šaltu vandeniu ant burnos laike mėlungio gali sustabdyti mėlungį. Plėvinuose krupuose gydymas yra tas pats ką ir prie gerklinės difterijos.

VAIDELIUTE.

Tyla. Jau dviavietis nakts. Apsilinkę romia vėdina; Užmigo laikai ir pilis, Tik ant Praurimės aukuro dega ugnis, Kurią Vaideliutė kurina.

Tik aržuotas šlami šakoms, Kurs šventąjį aukrą dengia; Jis šnabžda kaszinką tyloms. Aržuolų tankumyne traskena slap- toms, It lapais sudžiuvusiās žengia.

Mėnulis iš po debesų Išlinkel ir blankiai užsvito Viršūnės šventų aržuolų Mėlynojon bedugnėn jūros vandenų

Nuo medžių šviesa jojo krito

Ir kalnas teip rodės rustus Naktinės tylos iškilmybė; Teip šventas ir teip išdidus Tik vienos Vaideliutės veidelis graudus, Netekęs rožinės grozybės....

Ji žemę atrėmus rankas, Prieš aukrą galvą nulenkus, Ji Praurime siunčia maldas; Arba, vėlėi, pakilus, į jurės bangas Ji žiuri, ir laukia nublankus....

Ji laukia žuvėdo gražaus, Kurį ji seniai pamylėjo; Ji laukia karžygio narsaus Kuris šitomis jurėmis šianakt at- plauks

Kaip jai anuokart prizadėjo

Ji žiuri į jurą tolyn, Jos veidas vis blanksta labyne.... Ir drebė ir rankomis blaško; Jau žuvėdo laivelis atplaukia ar- tyne, Atplaukia, irkluojas prie krašto.

Gražaus jaunikačio lienuo Ne šarvais karžygio šarvotas, Bet puošia jį aukso juosmuo O jo akys vilioja it jurės vanduo, Ir veidas lyg rožėms parvuotas.

Jis prie Vaideliutės mielos, Išties rankas, atsiaklaupia Ir meldžia keliauti jis jos.... O jina ant ugnies atsivėlus šventos

Ir baimę ir nuogandą jaučia....

Bet mylimo veidas gražus Jos širdį žavėto žavėja; Jo žodžiai svaigina jausmus.... Ji maldauja ir šaukia pagelbon deivus; Kovoja.... bet dvasioj silpnėja

Ji alpsta; nusilpus visai, Parpuola ant mylimo rankų.... Ją apgali meilės jausmai.... O jisa jos veidelį bučiuoja karš- tai,

Veidelį nekaltą, teip blankų....

Laivelis jau irias tolyn;

Ir nyksta už miglos jurinės....

Jau nyksta.... tolyn ir tolyn....

Vaideliutė priglaudžia veidelį ar- tyne,

Prie jauno žuvėdo krutinės

Ir neša tolyn ją vilnis,

Nuo kalnų ir klonių tėvynės....

Bet skausmo nejaucia širdis.

Jau ant Praurimės aukuro gėsta ugnis,

Ir kalno jau nyksta didybė.... Praurimė.

„Vokiečiai profesoriai vokiško- jo Pragos universiteto, matydami, kad vokiečiai ne gali čekams asitremti, atsiskako nuo vietų ir apie- dzia universiteta.

IŠ VISUR.

„Transvaalij“, prie darbo i kasyklas jų savininkai sugabeno daug chiniečių darbininkų, kadan- gi tie dirba mak pigiau negu balt- garviai. Bet pasirodė kad ir chi- niečiai jau nepasigandina tuom, ką jiems darbdaviai duoda. Dar- bininkai chiniečiai Village Deep kasyklų skaitlinėje 800 atsiskak eiti dirbti. Policistai stengėsi juos i kasyklas suvaryti, bet jie po kelis kartus tvarkos prižiūrėtojus po- musė. Ant galo tie išsitraukė re- volverius ir pradėjo šaudyti i chi- niečius; šeši užmušė o tulį skait- lių gana sunkiai pasovė.

„Veik visose Europos tēmy- klose prietaisai rodė peritos ne- dēlios diena dar smarkesnius negu buvę Sicilijoj žemės drėbėjimus, kurie galėjo but apie 2000 mylių nuo Peterburgo rytuose, taigi Azi- joje. Manoma, kad tie žemės drė- bėjimai buvo kur nors Turkeste- ne, bet žinios iš ten nė jokios ne atėjo. Nereikia užmiršti kad ži- ria apie buvusius 1907 m. Tur- kėstane žemės drėbėjimo Karatagh apskrityj i Peterburgą atėjo tik po trijų savaičių. Tąsyk prazu- vo 15000 žmonių.

„Italijoj yra dabar 200000 žė- mės drėbėjimų aukų. Juos ran- das turi matyti, nes jie visus sa- sovo turtus nužudė. Tas atsei- na kas dieną mažiausiai 100000 dol. Aplinkinėse Palino nuo žė- mės drėbėjimo sugriuvo sulaikan- čios jures augstos uolos ir toj vie- toj muša dabar saraus vandens šaltinis, kurio vanduo išnaikino ap- linkui visus augmenis.

„Siberijoj, Jehiseisko apskrityj, dėl žiaurumo ir skriaudų, kokias kentė ištremtieji nuo valdininkų, jie pakėlė riaušes. Apskricio in- spektorius, kadangi nepaisė ištrem- tųjų pasiskundimų, likosi užmuštas, ištremtieji išvaikė visus apskricio urėdinkus, užėmė biurus. Tik atka- kus išt Irkutsko kariūmenė įvedė tvarką, žinoma, biurokratišką.

„Ne tik Amerikos, bet ir Vo- kietijos užrubežinė vaizba nupu- lė: pereitose metuose Vokietija parsigabeno iš svetur Vokietij i \$214500000 arba už \$66250000 mažiau negu užperėitose metu- se. Savo gi išdirbinių svetur iš- gabeno už \$1701250000 arba už \$44750000 mažiau negu užperė- itose metuose.

„Ant galo teismas nubaudė ir tikrą karo su Japonija priežastį, garsų admiralą Aleksiejevą. Teis- me rods jam negalima buvo dary- dyti su prievarta spaudimo pinigų, bet darodė, kad jis nuo vienos an- gliškos kanuolių dirbtuvės paėmė kvi. Jis pasmerkta pašalinimu iš laivyno ir kariūmenės. Nors ir pirmutinė duma reikalavo atidavi- mo jo teisman, bet teip ilgai jam sekėsi nuo jo išsisukti

„Daugelį Peterburgo laikraš- čių nubaudė bausmėmis nuo 150 iki 500 rublių už perspaudinimą nepatinkančių valdžioms straipsnių iš užrubežinių laikraščių. Mat laikraščių pagarsino, jog vienas iš revoliucionierių vadovų, Azew, pasirodė rando agentu.

„Laikė paskutinių žemės drė- bėjimų Azijatiškoj Turkijoj, mie- ste Phacee sugriuvo 600 namų. Žemės drėbėjimai šitose aplinkinė- se dar nepasilovė. Persigandę gy- ventojai, išbėgojo i kalnus, kur vargą, net alkį ir šaltį kenčia.

„Siaurinėj Afriktoj, aplinkinėse Tetuan (Morokko sultanate), nuo žemės drėbėjimo nuslinkusi žemė nuo kalno išgriovė kelis kaimus. Prie to kelt šimtai žmonių tapo užmušty arba sužeistų.

„Išgriauto miesto Messinos griuvėsiuose užgimė gaisras. Jau- čiamas degančių kunų kvapas. Mano kad po degančiais griuvė- siais galėjo bent dar ir gyvi žmo- nes

„Ant Filipinų salų, ant salos Luzon siautė 20 d. sausio žemės drėbėjimas ir drauge audra su debesų praplysimais, nuo ko užgin- gtai išnaikino didelius laukų plotus.

„Paskutiniai žemės drėbėjimai Italijoj išgriovė 148 miestus ir kai- nus su daugiau negu milijonu gy- ventojų.

EMILE ZOLA RYMAS

ROMANAS

VERSTA IŠ FRANCUZŲ KALBOS

(Tęsa).

— Man būtinai reikia pakalbėti su tavim. Męs taip ilgai negalime gyventi.

Ji tyliai jam atsakė: — Rytoj penktąjį valandą ateik čia. Aš busiu viena ir lauksiu tavęs.

Vakaras buvo nuobodus. Pierre buvo sujudintas Benedetos nuliudimu, kuri papras- tai būdavo taip rami. Gilios jos akys, tar- tum būvo pilnos asarų. Pierre jautė, kad jis jau prisirio prie tos moteriškos, kuri išrodė visuomet linksma.... Ji ir dabar stengėsi šypsotis; klausydama slapty Čelijos pasako- jimų, kurios melles dalykai, matyti buvo ge- resniame padėjime, negu jos draugės.

Per visą vakarą tik ant vienos minutės bu- vo užsimezgusi abelna kalba, kuomet sena Čelijos gimintė prakalbėjo apie Italijos laik- rastiją, kuri nemandagiai užplūdinėjo popie- žių. Rodos niekuomet santikiai tarp Kviri- nalo ir Vatikano nebuvo taip įtempti. Kardi- nolas Sarno, kuris paprastai tylėdavo, prane- šė, kad greitai laiku popiežius apskelbs naują encikliką, kurioje protestuos prieš Italijos valdžią.

— Na, ir pabandykite po to sutaisyti po- piežių su karalium! — pratarė dona Serafina.

Ji buvo nesava. Buvo jau vėlu ir ji nebelaukė nė monsinjoro Nani, nė kitų sve- čių. Bet kuomet staiga pasigirdo žingsniai, jos akys pasrvioto; ji nusivile, pamaciusi Nar- cizą Aberą, priėjusį tiesiai prie jos, kad at- siprašyti už taip vėly vizitą. Jo dėdė, kardi- nolas Sarno, atidarė jam kelią ir tą salioną, kur jis buvo labai gerai priimtas, nes buvo žinomas, kaip karštas katalikas. Šiandien jis atvažiavo, nežiurint į vėly laiką, kad susi- tikti su Pierre'u. Jis tuojau jį pasivedė i šalį ir pasakė:

— Aš buvau persitikrines, kad tamstą atrasiu čia.... Aš ką tik mačiau savo bro- lėn, monsinjorą Gamba del Coppo ir galii tamstą pradžuginti gera žinia. Jis mums pasakė pasimatymą rytoj rytą, apie vienuo- liktą valandą Vatikane.

Paskui, sulaukęs balsą, pridurė: — Anau, kad jis pasistengs išgauti tam- stai audieniją.... Rodos dalykas pradeda virsti geron pusėn.

Pierre labai apsidžiaugė taja žinia. Ant galo jis patirs ką-nors tikro.

Narciss, paspaudęs ranką Dario ir nusilenkęs Benedetai i Čelijai, priėjo prie savo dėdės, kardinolo, kuris ant galo atsikratęs nuo limpančios senutės, išdriso prakalbėti. Bet jis kalbėjo tiksliai apie sveikatą, orą, pa- sakėjo tuščius padavimus, ir nė vienu žodžiu neprasitarė apie svarbius dalykus, kurie buvo jo rankose misijonierių kolegijoje.

Ant galo visi atsikėlė ir pradėjo atsisvei- kinti.

— Neužmirsk, — atkartėjo Narciss Pier- re'ui. — Rytoj dešimtą valandą tamsta mane rasi Siksto koplyčioje. Pirmą negu eiti pas mano brolėn, aš tamstai parodysiu Botticelli.

Ant rytojaus, pusė devintos Pierre jau bu- vo ant pleciaus ir, netikėtai pakėlęs akis, pa- matė Vatikaną. Tai buvo daugybė triobėsių, pastatytų be jokio architektūriško plano. Vienas triobėsis buvo augstesnis už kitą ir jie buvo išmėtyti kaip pakliuvo. Bet visgi tai buvo gražiausias rumas visame pasaulyje, ku- riam tilpo vienuolika tukstančių kambarių ir čia galima buvo atrasti geriausius žmogaus genijaus veikalus! Bet Pierre žingėdavo apie augstą triobėsį iš dešimtosios pusės, kur buvo popiežiaus kambariai. Jis ilgai žiūrėjo i lan- gus; jam pasakė, kad penktame lange iš deši- niosios pusės yra miegamasis kambarys, ir kad jame lyg vėlos nakties svečia žiburys.

Ir Pierre manė, kad už tų sienų yra pa- silėpęs neįsėimamas gerumas, kad ten sle- piasi ateitis, ir toji ateitis ateis tiksliai is ten.

Staiga Pierre pamatė prieš save monsin- jorą Nani, išeinantį iš Vatikano ir besisu- kantį i inkvizicijos teismą, kuriame jam, kai- po asessoriui, buvo duotas kustimas.

— O, monsinjoras, kaip aš laimingas! Mano draugas, Aber, tuojaus turi mane at- rekomenduoti savo brolėnui, monsinjorui Gam- ba del Coppo, ir aš manau, kad aš išgausiu audieniją.

Monsinjoras Nani mandagiai atsakė:

— Taip, taip, aš žinau. Aš taip-gi is to džiaugiuos, kaip ir tamsta, mano brangus! Bet buk tamsta atsargus.

Bijodamas, kad neatsargiai pasakytas žo- dis nepašibždėtų Pierre'ui, jog jis jau matė Gamba-del-Coppo, kurį labai lengva buvo iš- gaudinti, jis pridurė, kad jau nuo pat ryto rupinasi išgauti audieniją dviem francuzėms, kurios neapsakomai nori matyti popiežių.

— Bet, — pridurė jis, — aš labai abejo- ju, ar pasiseks užgandinti man jų norus.

— Prisipazįsiti, — tarė Pierre, — kad aš pradėjau abejoti. Laikas jau ką-nors su- žinoti tikro, nes toks gyvenimas mane neispa- sakytai erzina.

Paskui jis davė suprasti, kad Rymas galu- tinai baigia griauti jo tikėjimą. Tos dien- nos, kurias jis praleido Palatine ir ant Appi- jo kelio, o paskui, katakumbose ir šv. Petro bažnyjoje, galėjo tik išjudinti gerai iš pama- ty jo tikėjimą i krikščionybės atnaujinimą.

Jo abejonės tiksliai augo, jis ėmė varginties ir jo visas entuziazmas prazuvo.

Monsinjoras Nani, vis šypsodamasi kla- sėsi jo, kartais pritaričiai nulenkdamas gal- vą. Taip, matyti viskas taip ir turėjo būti. Jis, rods, tą viską nujausė iš aukšto ir buvo užgandėtas.

— Bet dabar, mielas sunau, viskas yra gerame stovyje, nes tamsta esi persitikrines, kad pamatysi jo šventenybę.

— O, monsinjore, visa mano viltis atidė- ta ant teisingo ir protingo Leono XIII. Jis vienas gali mane suprasti, nes jis vienas tegali išskaityti mano knygoje savo pažiuras, ku- rias, kaip man rodos, aš visai teisingai iš- dėjau.... O, jei jis tiksliai paorės, su demo- kratijos ir mokslo pagelba, jis gali vardan Kristaus išgelbėti pasenėjusį pasaulį!...

Ji vėl apėmė entuziazmas, ir Nani, žiūrė- damas i jį savo permatančiomis akimis, vėl linktelėjo galva.

— Žinoma, žinoma, mielas mano sunau, tamsta pakalbėsi ir tuomet pamatysi.

— Ir paskui, kuomet jie abu pakėlė galvas, ėmė žiūrėti i Vatikaną, jis Pierre'ui išaiškino jo apsirikimą. Ne, langas, kuriame kasdiena žiburys šviečia lig vėly išvakarų, tai ne iš popiežiaus miegamojo kambario langas. Po- piežiaus miegamasis yra dviem langais to- liau. Jie vėl nutilo ir susimąstę žiūrėjo i Vatikaną.

— Iki pasimatymui, mielas sunau! Tam- sta papasakosi man pasekmes šiandieninio pa- simatymo, ar ne?

Kaip tik jie persiskyrė, Pierre tuojau įėjo i kiemą ir jo širdis ėmė smarkiai plakti, tar- tum jis atsirado šventinčioje, kur buvo visa žmonijos laimė.

Kuomet Pierre įėjo i Siksto koplyčią, jis iš pradžių labai nustebo. Ji pasirodė jam maža, labai augsta, yt keturkampė salė. Ko- plyčioje buvo tikrai trys turistai. Pierre tuo- jau pamatė Narcissą Aberą, kuris sėdėjo ant vieno kardinolų suolų. Jis žiūrėjo i Mikel- Andželo veikalus ir jo akys labiausiai buvo įsmeigtos i vieną freską. Pazinęs abatą, jis tiksliai pažiūrėjo i jį drėgnomis akimis ir su- murmėjo:

— Mano drauge, pažiūrėk tik i Botticelli!

Ir jis vėl įrėmė akis i paveikslą.

Pierre žvilgtelrėjęs i Mikel-Andželo veika- lą visas nustebo. Viskas prazuvo, išnyko iš jo akių; jis nieko nematė, jo akys stovėjo ne- paprastos dailios tvarinys. Pierre'ą nustebo tas, kad dailininkas panorėjo buti vienuo- liu savo veikalo tverėju. Nė marmuro, nė žon- zos, nė aukso — nieko to jam nereikėjo. Jis vienas, tiksliai su teptuvu viską su- kūrė.

Pierre'o nusistebėjimas pasiekė apogėjų, met jis arčiau ėmė prisžiūrėti tam ste- gam tvariniui, kuriame buvo tiek daug prasto simbolizmo. Tartum gyvos ge- dėjo prieš jį visos pasaulio grazybės — ir mandagumas, ir ramybė ir tame visame matyti stebėtinas savo darbo žino- drąsiausi perspektyvai. Labiausiai jį nu- no paprastos varsvos, kuriose nesimatė bėjimo, nė originališkumo. Ir nežiurint kraujas virė nuteptų žmonių gyslose, ra- nys reljefiskai buvo išsivertę viršui, ir buvo gyvi, tartum atidalyti nuo sienų, figūros dvelkė tokia energija, lyg kad gaus šviesa krito ant jų iš virsaus, suteikė joms gyvybę. Ir juo ilgiau Pierre žiūrė- tą tvarinį, juo labiau jis stebėjosi iš to- jaus spēkos, to stebuklo, su kuriuo negali silyginti nė vienas dailininkas pasaulyje.

Narciss ir arčiau negalėjo pakelti i tu- jį. Jis negalėjo atsitraukti nuo trijų Botti- freskų! Ant galo jis prakalbėjo, tartum jodamas:

— O Botticelli, Botticelli! Kokia gra- koks gražumas, gražumo kanciose, koks pratimas nuliudimo jausmų!

Pierre atsikreipė i jį, tartum įsiekdamas savo nesupratimo išaiškinimo. Paskui jis driso paklausti:

— Tamsta/ateini čia tik dėl Botticelli?

— Žinoma! — atsakė jaunikaits. — A- ateinu tiksliai dėl jo ir kas savaitė praleidžiu kelias valandas pas jo veikalus. Pažiūrė- tą freską.... Argi tai neaukščiausias žm- gaus nuliudimo ir meilumo veikalas?

Nuo Narcisso kalbos Pierre'o nusistebė- mas vis augo ir tik dabar jis tame jaunik- tyje pamatė visą entuziazmą.

Lietuviškasis Statutas

ZYGMANTO I.

PAGAL TAD. CACKĮ,

Lietuviškai parašė Jonas Šliupas, M. D.

Artikulas XIV. Jeigu kas ant judinamų daiktų ir vardo savo dėka įgytų rašyti norėtų testamentą, tad turi pašaukti urėdą ar vieną iš jų, o jeigu ir taitai būti negalėjo, tad pasaulis trejais šlektos, ir kam panorės tokį lobį užrašys; prašys, kad liudininkai arba pečentoriai pasirašytų ir pats pasirašys, o jeigu pasirašyti nemokėtų, pečietę pridės. Viskas, ką užrašo, turi būti aiškiai išreikšta; valia yra kiekvienam atmainyti savo testamentą, o tas, kurį yra paskutinis ir mirtini patvirtintas, kiekviename teisme svarbus turi būti.

Antras statutas tą patį paantrino, o trečias statutas tik tulus formalistikumus pridėjo (art. 2).

Artikulas XV. Jeigu kas testamentą daryti karėje ir kelieneje, o negalėtų turėti trijų liudininkų, tad reikia turėti bent dvi ypati patikėtini. Toks testamentas turi būti perneštas į urėdą, o jeigu prieš hetmaną ar pavietavą vėliau nei (karužą) tieje liudininkai po prisieko turi tą testamentą apšakoti. Tokį testamentą svetimoje žemėje patengtą turint, turi prisiekti, kad tas testamentas su valia, žinia ir gera atmintimi rašandžio paskutinę valią tapo parengtas. (Tas pats antrame ir trečiame statute, art. 4).

Artikulas XVI. Liudininkais surašant testamentą būti negali: 1. Tie, kurie testamentą daryti negali. 2. Moteriskiosios. 3. Išpildytojai testamentų. 4. Tie, kam užrašyta yra testamentė. (Tas pats antrame ir trečiame statute, art. 5):

Artikulas XVII. Niekas negali užrašyti kokią dovana naminiam šeimynykščiui ar belaisviui per testamentą, nepadaręs jo liuosu. Testamentu ir kiekvienu užrašu galima atliuosuoti, o padarius per tą patį testamentą laisvais, dovanas ir užrašus daryti yra leista. (Tas pats antrame ir trečiame statute, art. 8).

Artikulas XVIII. Kiekvienas tokių nelaisvų žmonių gali kam panorės trečią dalį savo turto užrašyti, o dvi dalį judinamų daiktų turi palikti saviems vaikams tarnavimui tai žemei, ant kurios sėdi; o jeigu jis ir vaikai būtų laisvi; pasitraukti jiems valia su visu turto, palikus ponui žemę ir su pasėtais rugiais ir triobesiais ir su tuomi visu, kas buvo pono duota laike atidavimo tos žemės lažų reikmenėn. (Tas pats antrame statute art. 8, trečiame statute, art. 9).

Antras statutas pridėjo:

Prėžastys, kurių dėlei tėvas vaikų išsivadėti gali. Anie taitai tur jau šnekėta.

Trečias statutas patalpino:

a) yra testamentų bažnyčioms užrašinėti, jeib tarnysta būtų atbuvama. (art. 3).
b) testamentė dateje ar kokio žymioj vietoje ta ir skusta su skriauda kokios pusės, toks ar turi būti priimtas už svarbų byloje. Bet per padaryti pataisymai testamentų nenaikina. Ly pasalinatis visas testamentas įgrobimu ty arti- ra priešingi įstatymams. (art. 6).

PERSKYRIMAS VI.

apie teistojus, teismus ir teismo valdžią.

Artikulas I. Vienais įstatymais visus prideria teisti; o kiti augstesni teismai susiprantančiam esant apsun- ta uždrausta; už neteisą apeliaciją apeliuojančioji teistojui užmokės dvyliką rublių grašių¹). Teisto- jas prieš vaivada, vaivada prieš seimą arba vyriau- vadžiaviną. Jeigu šitame statute nebūtų įstatymo to atsitikimo, teisti reikia pagal paprotį; o atsitikima, o įstatymų, reikia pranešti seimui, idant taptų į įstatymų įrašytas.

Trečias statutas (persk. 4, art. 54, paskutinis §) kiek- ne atsitikime, neapimame vietinių įstatymų, liepė tiesi prie artimiausiojo krikščioniškojo²).

Artikulas II. Vaivados ir storastos turi parinkti du ečiū tame pačiame paviete gyvenančių ir apsisėdusių, o jeigu astovais teisme. Kalčios karaliui³), o jeji- vaivados ir storastos dingti neturi. Trečias statu- ri būti aiškus, ištisas ir bepusiškas.

Antras statutas iš privilegijos 1564 m. Lietuvai išduo- tidavė aprinkimą žemiškojo teismo šlektai⁴).

Artikulas III. Teistojai kaip prisdudą ims dešimtą prisudytos sumos, o prisudytuose lobiuose laikytis turi kainojimo⁵).

Artikulas IV. Vyriausias teismas susideda iš ponų baronų⁶); tasai turi susivaziuoti kasmet į Vilnių kelios *remniscere*⁷); tame teisme, parlamentu vadi- netik šalinis atsisaukiančioms nuo ištarmių pir- stancijos teisa bus daroma, bet vaivados ir storastos urėdų už neįspildymą pavestų pareigų, lyginai ir jų atsakinės.

Artikulas V. Jeigu kairurie iš ponų dums neatva- teismai vienok turi būti atlaikomi, ir visos bylos turi nagrinėtos.

Trečiame statute tribunolas⁸) yra laikomas už tą vy- rų teismą, kūr teismą karaliaus ir ponų dums at- amas, turi vardą to vyriausiojo teismo, to žemiškojo lo.

Artikulas VI. Užgirta, idant vaivados kiekvienoje vietoje, kur knygos guli, paskirtų, duotų, ir pa-) vaznių. Šlektas gerus žmones, patikėjimo vertus, us ir apsisėdusius ant to urėdo šlektą juos aprinks, as paliudijimą apie dorumą, ir apie gerą pasieligimą ne skaitliu, kokio plotas pavieto reikalauja; o kad prisieka, ir vardas jo į knygas įrašytas pasiliks, tuo- kis vaznys viską, kas prie jo urėdo priklauso, tinkan- ali atlikti, ir visuomet iš eilės dvejetas ar trejetas prie urėdo turi būti, visokeriopiems pripuolantiems ums.

Antras ir trečias (art. 9) statutas pridėjo, kad pri- galkdintaisi vaznys turi be urėdiško paliepimo ant kiekvie- no pašaukimo, niekuomet neiškalbinėdamas, ant visokių bylų vazinėti, turi gromatas ar visokius pakvietimus ve- zioti, urėdai pasiuntus persergėti šalį, idant iš teismo vie- tos neišvaziuotų, diktuoti prisieka, daryti injunkcijas ant lobijų urėdai paliepus. Prievartą, kruvinas muštynes, žais- das apžiūrėti ir į knygas paliudyti, o visuose pripuoliuose, kuriuose einasi apie garbę ir kaklą, arba apie kainojimą 20 kapų, beje 428 auksinų 17 grašių, privalo turėti du šlekti, su lurais drauge padarys paliudijimą; o jeigu kelieneje vaziuodami i aktus vaznys numirtų, tuomet šlek- ta turi padaryti paliudijimą. Neteisiai darantis paliudiji- mą, prietaikimui prie piktadarystos kaklu, ar kalėjimu bau- dziamas turi būti; paskirta taip-gi tam vazniui įėjimai. (art. 8 antrame statute, art. 10 trečiame statute).

Taip-pat statutai (persk. 4, art. 2) nutarė, jeigu kas vaznį laike jo urėdavimo sumuštų, arba pakvietimus arba gromatas, kurias veža, atimtų, turi dvyliką savačių bokšte sėdėti, ir gausiai šaliai, jeigu prie jo būtų, ir jamjam atly- ginti; o jeigu kas vaznį užmuštų, kaklu bus baudziamas, o pagalvinė užmuštojo gausiai turi būti mokama.

Artikulas VII. Kiekvienas turi stoti į teismą ant pakvietimo; jeigu nestotų, turi būti vaznio pagandintas (ob- wieszczone), o jeigu ir taip nestotų, turi būti duota in- junkcija ant lobijų iki decizijai bylos, jeigu lobijų dėlei rei- kalas eina; o jeigu einasi apie krutinamą daiktą, bus duota injunkcija ant įėjimų ar lažų nuo kumėčių, pritaikymui prie vertybės daigto.

Antras statutas (art. 13) aspergėjo, kad už pirmą ne- stojimą į teismą, užmokės šalei kapą grašių, o teismui dvy- liką, už antrą nestojimą — šalei tris rublius, o teismui — dvidešimt keturis grašius. Trečias statutas (art. 22) už nestojimą palėpė užmokėti keturias kapas grašių šalei, o kapą teismui; antru kartu nestojanti šalis pralošia bylą⁹).

Artikulas VIII. Per apeliaciją neesti sulaikomas išpil- dymas dekreto.

Antras (art. 61) ir trečias (art. 86) statutas tą įsta- tymą prašalino, nutardamas, kad, iki dekretas netaps iš- rištas, teismas nedrįstų daryti ekzekucijos, nė pildyti iš- tarmės, apart privilegiuotų bylų, nuo kurių apeliacija ne- gali būti leista.

Artikulas IX. Nelaisviems žmonėms ponai turi daryti teisą, o nedarantieje teisme atsakys.

Tas pats antrame statute (art. 19), bet trečiame sta- tute (art. 48), pridėta, kad rekvizicija darymui teisos turi būti atlikta vaznio.

Artikulas X. Jeigu kas į teismą stotų su patikrinimu atsakymo už ką nors, tai tokis atstovėjimas, arba evikcija, turi būti akvaziidi ir neatidėtina.

Tas pats antrame statute (art. 31), o trečiame (art. 55) tiktai tas pridėta, kad atstovas neatsitraukdamas iš teismo, turi išsisteinti ir jo lobiais turi būti daroma at- pilda. O jeigu kriminališkoje byloje atstovas būtų pas- merktas kaklu, tad bausmė turi įvykti vietoje teismo, kur- ris teisia.

Artikulas XI. Civiliskose bylose negalima turėti pro- kuratoriaus, kaip tik apsisėdusį Lietuvoje; o kriminaliskose bylose leista turėti ir svetimžemietį ir neapsisėdusį proku- ratorių¹⁰).

Antras statutas (art. 34) tą patį įstatymą beveik tais pačiais žodžiais panaujino.

O trečias statutas nepaduoda išlygos apsisėdimo pro- kuratorių; visiems biėdienis žmonėms ir dėl visokeriopų prasižengimų apskūstiems pridavinėti prokuratorius pa- žadėta, atskirta nuo galėjimo stoti teismo urėdinikus ir dvasiškas ypatus, vienok savo pačių reikale ir už draugus atsitikime, kur būtų reikalas, tačiau ne tame teisme, kur esti urėdininkais, kalbėti gali; vienok savo paties byloje ir savam teisme kalbėti leista. (art. 57 ir 58).

Artikulas XII. Pakviestas prieš teismą viešpatau- jancio, jeigu prieš deciziją išvaziuotų, pralošia bylą. (Tas artikulas vėlesniuose statutuose tapo praleistas).

Artikulas XIII. Laikas užmokėjimui skolingos su- mos turi taip paskirtas būti; idant kas kvartalas šimtą kapų skolintojas apturėtų; kada tas laikas pereis, injunkcija ant lobijų įvyks; jeigu lobiai neitesės, tad skolininkas kaipo pik- tadarys turi būti mirtini baustas.

Antras (art. 59) ir trečias (art. 84) statutas atmainė išdestymą teismiskų perpelnų (przezyskow) nubastųjų. Bet jeigu kas nutars terminą užmokėjimui, reikia sutar- tį pildyti.

Artikulas XIV. Pakviesta negali laimėti dilaciją, vie- nok jeigu pateisintų nestojimą liga arba žemiška tarnysta, nepralošia bylos; tačiau iktolė pakviesti dėlei daigto gin- če esancio negali, iki įstatymiskų išleidimų pakviestai šalei negražins.

Artikulas XV. Pakvietimas turi turėti aiškų išdesty- mą reikalavimo. (Anot antro statuto, art. 23, šalis, nereik- kalauja atsakyti ant neaiškaus pakvietimo).

Artikulas XVI. Užsiuolant ant ko-nors teisme, mo- ka teismui dvyliką rublių grašių, pasigriebiantis kardą, ne- tenka rankos, o jeigu sužeistų, netenka kaklo.

Antras statutas (art. 39) paskiria bausmę, šešių sa- vaičių bokšto už apsmėiziantį žodį butyje teismo ištartą. Pasigriebiantis kardą — rankos, o sužeidžiantis, kaklo ne- tenka; o jeigu sužeidžiantis pagėgtų, turi būti išauktas.

O trečias statutas (art. 62) paskiria gausią pagalvinę vaikams užmuštojo.

Artikulas XVII. Jei kas teisme apsmėiziančius daly- kus šneka ant teismo, šešių savačių bokšte sėdėti turi, išaukti (ant dykiovystos) teistoją po aštria bausme už- drausta. O koliojantis teistojas šešių savačių sėdėti turi o sužeidžiantis teisme, duos kaklą.

Artikulas XVIII. Visas prisudas priklauso vaivada, kada teisia, o jo nebutyje dalinasi prisudas ant trijų dalių: viena dalis vaivada, antra teisiantiems, trečia dalis atsto- vui vaivados.

Artikulas XIX. Miescionys turi teisą daryti už žai- das ir užmušėjystes pagal statutą.

Artikulas XX. Lėdžiantis priešingai pusei prisaiką, negali būti prileistas prie priešingo išvedžiojimo. (Art. 50

antro statuto tą patį įsakė, pridėdamas bausmę keturių sa- vaičių bokšto norinčiam išjuokti tokiu budu užbaigtą bylą. O art. 75 trečio statuto paskyrė pinigiską baudas).

Artikulas XXI. Niekas prieš liudytojus savo stato- mus negali kalbėti, bet prieš liudytojus priešingos pusės pakviestas leista daryti užmetinėjimus; lyginai prieš netei- siai liudyjančius leista tuoju teisme sudėti atrodymus¹¹).

Artikulas XXII. Ant bendrų pavaldinių kiekvienam pritinka valdžia nebutyje, dalyvauotojų valdžios.

Artikulas XXIII. Nuo valdžios vyresniojo teismo, gromatos viešpataujančio niekados neatmetinės, o tas vy- riausias teismas visuomet įvedija karališką valdžią.

Artikulas XXIV. Niekas į teismą ginkluotas ateiti neturi.

Artikulas XXV. Pakviestasai negali bylos kitu kuomi pertraukinėti, tiktai turi atsakinėti.

Artikulas XXVI. Jeigu kam teisme užmes, kad nešti to ainiui, po kuriomui reikalauja lobio, atrodyti tą tvirti- nimą pirmiausiai turi¹²).

Artikulas XXVII. Arenduojantieji (dzierzavcos), o seniaus Civunais ar Tivunais vadinami, negali teisti šlek- tą, jei bent su jų pačių sutikimu¹³).

Artikulas XXVIII. Užmokestis vaznių paskirta.

Artikulas XXIX. Treitininkiskas (paliubauzas) teis- mas kiekvienam leistas; jeigu tieje kompromisoriški teisto- jai paskirti kokį teismiską perpelną (przezysk), o viena iš šalių nenorėtų tesėti tai ištarnei, tada prieš žemiškąjį teismą turi būti pakviestas, o teismas, ištyręs kompromisą, jeigu bus sutinkantis su įstatymais, patvirtis, ir paskirs iš- pildymą¹⁴). (Tas pats art. 85 trečio statuto).

Antrame statute pridėta:

1. Kiekviename paviete, kur esti žemiškas teismas, teistojai ir šlekta turi apžiūrėti vietą atvangiam sudėjimui knygy. Knygos tiktai pastarųjų žemiškų rakų turi liktiesi pas žemiškąjį raštininką iki antrųjų rakų, o senesnieje aktai bus po raktais teistojo, pateislio ir raštininko. Ly- ginai sargyba ir prizūra gradiškų aktų turi būti užlaiko- ma. (Tas pats art. 13 trečio statuto).

2. Viena pečvietis lietuviškos viešpatystės į kiekvieną pavietą su parasu aplink herbą tampa nusiusta, taje pečvie- timi turi būti pakvietimai pečvietyjam, bet išrašai turi būti pečvietim teistojo ir pateislio užtvirtinami¹⁵). (Tas pats art. 12 trečio statuto).

3. Visi ponai, arendoriai ir urėdininkai, taip lobiuose viešpataujančio, kaip savuose, ir visi žemionys, darydami teisą saviems tarnams ir pavaldiniams, neims daugias, negu tai, kas tame statute visiems urėdininkams tapo pa- skirta¹⁶). (Tas pats art. 14 trečio statuto).

4. Priešais žemiškus teismus trimis dienomis teismas suvaziuos; kas iš rejestro pašauktas nestos į teismą, turi būti skaitomas nestojančiu, ir bausmė ar praloša ant jo bus nulemta. (Tas pats art. 16 trečio statuto).

5. Pakvietimus kiekvienoje vietoje vaznys atiduoti ga- li, o jeigu asabiškai neatiduotų, tad lobiuose padėti, o apie padėjimą paduoti relaciją. (Tas pats art. 17 trečio statuto).

6. Prašalinti pakvietimą iš lobijų galima tiktai: 1. je- gu įrašymo pakvietimo aktuose nebūtų; 2. jeigu vardo ar pavardės, vardo tėvo ir privilegiuoto titulo, kokį nešioja, neprasytų; 3. jeigu einasi apie gvołtą, muštynę, grobimą, o vietos padaryto gvołto pakvietime nepridėta. (Tas pats art. 19 trečio statuto).

7. Jeigu šalis nuo šalies reikalauja kopijos popierų, taitai draudžiama būti neturi, o trečią dieną šalis atsakys¹⁷). (Tas pats art. 21 trečio statuto).

8. Kas ką dalykams jau užtaikintiems pakviestų, bau- stas turi būti, o sušnekėtoji sutartis bus išlaikyta. (Tas pats art. 25 trečio statuto).

9. Niekas daugias pakvietime neturi rašyti, kas tu- rėtų šalį palytėti, kaip tiktai tai, už ką skundziamas ir ką jam užmeta.

10. Kiekvienam svetimtaučiuui dėl atėmimo judinamojo turto, arba dėl padaryto kokio-nors gvołto, net be pakvietimo teisą daryti reikia, o nestojantis ant pirmo pakvietimo, jeigu į lobius pasiūstas tuomet, kad jo nėra, už akių turi būti teisiamas. (Tas pats art. 28 trečio statuto).

11. Storastos ir vaivados urėdą storastų¹⁸) pildanti privalo teisti: 1, dėl gvołto ir užjojų ant namų ar triobėių šlektiskų; 2, dėl gvołto krikščioniškų¹⁹) bažnyčių; 3, dėl gvołtojavojimo moterų; 4, dėl gvołto miestuose; 5, dėl gresmių ant kelių; 6, dėl čerų²⁰); 7, dėl vagysčių; 8, dėl falšiaus; 9, dėl padėjimų namo arba klotimo; 10, dėl ker- šyjmų ant keno gyvastes ar sudeginimo namų arba klo- jimų; 11, dėl šlektiskų galvų, o dėl pagėgusių tarnų ir sei- mynykčių leista pakviesti ar į Grodą ar į Žemiją (Ziem- stwo). Pagautas ant karšto darbo visuose tuose atsiti- kimuose turi būti teisiamas be pakvietimo²¹), o tokis paga- vimas apsisėdusiojo turi įvykti arba ant pat darbo, arba į 24 valandas²²) po atliktos kalčios. Po tam-gi laikui turi būti pakviestas į teismą. Gali taip-gi grodiškas teismas teisti dėl išgijimo iš lobijų ir iš namų, dėl nįstatymisko ka- linimo šlektos, dėl sumušimo vaznio, dėl mierių javams; o kur einasi apie nagrinėjimą įstatymiskumo užrašo, taitai priguli prie valdžios žemiško teismo, kitų bylų grodiškas teismas teisti neprivalo. (Tas pats art. 30 trečio statuto).

Trečias statutas nuodų²³) nusidėjimą pridėjo prie anos rūšies bylų, kurias grodiškas teismas privalo teisti.

12. Už kalinių laikymą turminės nuo šlektos 40 gra- šių, nuo prasto žmogaus 20 grašių²⁴), ims urėdas už prie- žiūrą. Atiduodantis neapsisėdėję į kalėjimą, duos ant die- nos ant maisto du pinigėlių²⁵). Urėdas niekados neprivalo išleisti tokį; jeigu kalinys pagėgtų, tad po be pasekmingo įtekojimo, jėl priežiūrą turintis atsisprigegaus, kad neži- nojo apie pagėgimą, tada tiktai visas blėdis arba pagalvinė ir mokestis už žaidžias nutildys. O jeigu kas su prievarta atimtų kalinį arba budelį paskirtą išpildymui ištarmės už- muštų²⁶), toks, kaip suvarzintojas viešo atvangumo, bus bau- dziamas. Žemutiniai bokštai mažiausiai šešis sieksnius²⁷) gilūs turi būti. (Tas pats art. 32 trečio statuto).

13. Pasmerktas kalėjiman arba bokstan, palinosuoti turi negali prieš paskirtą laiką pasibaigimui bausmės. Sa- lis negali dovanoti žemutinio bokšto; sugautas ant karšto darbo į retežius tur būti apkaustytas, vienok sėdės toks nusikaltėlis augstutiniame kalėjime. Pasmerktas mirtim,

(Toliau bus).

Iš visur.

|| Azijatiškoj Turkijoje, žemės drebejimas slautė miesto Smynos aplinkinėse ir sugriovė 300 namų.

|| Popiezius pripazino Sventa Orleano Mergele. Ceremonijos at- sibuvo su didelėmis iškilėmis; jose dalyvavo ir keli amerikoniškjie vyskupai.

|| Jenerolas Mazza, komendan- tas žemės drebejimo išgriauto mie- sto Messinos pagarsino, jog iki šiol iš po griuvėsių ištraukė 4000 negyvų žmonių kunų, bet po griu- vesiais yra dar negyvų apie 5000.

|| Vengrijos sostapilyj Pešte iš- lėkė į padanges pūranko krautuvės. Eksplozijos daug žmonių tapo su- zeistų, daug yra mirtinai sužeistų.

|| Venezuėlės sostapilyj mieste Caracas apsiereikė azijatiškas ma- ras. Čia buvo jau keturi apsigri- mai.

Mažas Feljetonas.

Dar peranksti statyti sunkius kryžius ant Rusijos revoliucijos kapo. Jei revoliucijas būtų galima daryti pagal norą, noriu — yra revoliucija, nenoriu — nėra revoliucijos, tuomet, žinoma, reikėtų imti lopetą ir kasti Rusijos revoliucijai giliai duobę. Revoliucijos darosi ne mūsų noru ar nenoriu, revoliucijas išaukia ekonominis plėtojimas ir priežastys, kurias pa- gimdo tas ekonominis plėtojimas. O ekonominis plėtojimas eina, vis pirmyn vis pirmyn. Šit kodėl Ru- sijos revoliucijai dar negalima gra- doti requiem. Toje didžiojo tra- gedijoje užsibaigė tik pirmasis ak- tas, o po pirmojo akto seka juk dar keli aktai.

1905 metais Rusija pergyveno labai audringą laiką — kiek tuo- met buvo vilčių, kiek sutvėrtų sva- jonių; taip, tik svajonių!

Manifestas, politiskosios laisvės, mitingai, perkūninės kalbos, laik- raščiuose ugniniai straipsniai — ir džiaugsmas be ribų ir saiko! So- cijaldemokratija, toji jos dalis, ku- ri galėjo orientuoties momento ap- linkybėse, sakė:

— Peranksti dar džiaugties. Taip, buvo anksti. Pradėjo augti kartūvių miškai, suriai smar- kiau sutratėjo — korė ir šaudė revoliuciją! Ir toliau — reakcija kiekiau spaudė savo kumštį, val- dzia ėmė daužyti savo priešą ant visų linijų. Atsiėmė valdžia vi- sas pozicijas nuo kurių buvo nu- vyta 1905 metais.

Inteligentijos svajonės sugriu- vo, ji nebetiki į jokias revoliucijas, numojo ranka ant visko. Ir ji bė- ga, kiek tik iškerta bėga nuo re- voliucijos. Revoliucioniskose or- ganizacijose, kur pirmiau buvo per daug inteligentiškų darbinin- kų, kur patys inteligentai prašyda- vos į darbą dabar jie iš ten beveik visi išbėgiojo, vietomis nebėra nė vieno. Toks apsiereikimas matyti visoje Rusijoje.

Bėga inteligentija nuo revoliu- cijos. Dalis užsiima kulturisku- ju darbu, bet ir labai išvėsensiai, rankas nuleidusi. Jaunuomenės dalis puola prostitucijai į glėbį, skęsta ištvirtimo bangose. Vdu- rinii mokyklų moksleiviai kuria "Liuosos meilės lygas", studente- rija ir skina paleistuvavimo zie- dus. Sovinizmas išsklaidė žiedus. Sovinizmas — tad dar visai naujas terminas.

Rusų rašytojas Arcybašev para- šė veikalą "Sanin", kur gerojus to- kiu pat vardu — Sanin, apriboja gyvenimo prasmę ir tikslą taip:

— Ką noriu, tą darau, imu iš gyvenimo tą, kas man tinka. Ir Sanin daug snukius, grazi jo se- suo suklela jame patino geismus ir tik tik nedaėina su ja lytiško ak- to, tinkamą sau mergaitę jis ima spēka — ir jo guomone teip ir tu- ri būti! Rusijos jaunuomenė, nu- sivilkusi revoliuciją, ir puola į so- vinizmo bangas. Valdžia iš to tik džiaugsmingai šaiposi — jai tai naudinga!

Rusijos revoliucija turėjo labai didelę įtaką ir Rusijos tautų li- teraturas. Jei iš vienos pusės atsi- rado dideli talentai ir puikus jų veikalai, tai iš antros pusės gir- dėti balsingas garsas:

— Daila dailiai! Šioji srovė rusų ir lenkų litera- turose išsiliejo labai plačiai. Ra- sytojai kaip beveik ir visa visuome- nė, nusivile revoliucija. Negalima sakyti, kad rašytojams būtų baisi raudona revoliucijos liepsna, ne-

MUTILATED

bet, jie sako, kad žmogus pirmą turį gydyti savo sielą, pirmą turį būti dvasios revoliucija, o paskui jau tik galinčios įvykti politiškos ir socialinės revoliucijos. Ir kad padaryti dvasios revoliuciją, žmogus turi uždaryti visus klapatus savyje, kad neužtikytų ant sielos nei lašelių gyvenimo nesvarumų. Ir, girdi, sielą tik tuomet bus galima išgydyti, kuomet daila bus vien dailai.

Daila dailai... išvertus tuos žodžius į mūsų mirštantiųjų kalbą, jie taip skambės:

— Daila neturi žiūrėti į gyvenimą; kas ant žemės dedasi, man, dailai, nerūpi, mano karalija padangėse.

Tokių sriovę mes dabar matome rusų ir lenkų literatūroje.

Kagi, laimingos kelionės į padanges, kol neatstiks katastrofa!

Ir mes lietuviai turime vieną raštininką, kuris, barskindamas barabanėlį, švaisto savo falsifikuotą vėliavą su užrašu:

— Daila dailai!

Tat Jaunutis-Vienulis.

Kuomet skaitau jo daktus, labai jinu abejoti, ar autorius pats supranta, ką jis kalba ir rašo.

Jaunutis-Vienulis, pūsdamas dvasios revoliuciją, šaukdamas: — daila dailai, nori būti labai originalus ir stilis ir mintinis. Ir ne kurie musikių jam tą originališkumą pripažįsta ir ploja rankomis. Kagi, gerai, jei netikrą monetą laikot tikrai!

Bet kuomet perskaitai St. Wypianskio ir kitų lenkų rašytojų veikalus, dingsta visi Jaunutis-Vienulio originališkumai. Sit St. Wypianskio "Wyzwolenie". Jaunutis-Vienulis sugriebe kelias Konrado frazas ir emė šaukti:

— Daila dailai! Darykime tik dvasišką revoliuciją! Wypianski labai toli nuo tokių nuomonių, jis tik nori, kad daila nebūtų pristinute, kuri šiandien parsiduoda už rublius ir doliarus.

Wypianski daug kalbėjo apie Lenkiją, tėvynę, bet jis į žodį tėvynė — įveda realią prasmę, jam tėvynė tai ne tūščias žodis, Wypianskio tėvynė — tai minia, šiandien užgulta masa.

Jaunutis-Vienulis ir labai tankiai mėgsta pašaukti:

— Lietuva! Lietuva! Tėvynė!

— O, meldžiamasis Jaunutis-Vienuli, ar nepaaiškindum, kas toji tamtos tėvynė?

— Gi žilas barzdotas senelis, sėdintis girioje! — Jaunutis-Vienulis atsakymas.

Sakyk nesakys — kokia poezija! Tokie seneliai gali tik vaidinti po spiritistiško šanso.

Pas rusus ir lenkus — daila dailai — dabar turi dirva, ant kurios gali bujoti, o pas mus Jaunutis-Vienulis neranda sau pritarėjų ir negali rasti.

Lietuviai neturi laiko svajoti apie dangų, jų akys įsmegtos į žemę, jie turi daug darbo ir ant asaro pakalnės Tiesa, ir ant lietuvių širdžių užgule sunki apatija, bet tikėjimas į revoliuciją bus juos neužgeso. Lietuviai "gerai" žino, kad ką nors gauti galima tik ilgą, aršią kovą. Lietuviai dar atsimena, kokių būdu jie išgavo spaudą!

I lietuvių rašytojų revoliucija turėjo ir nemažą įtakę. Tiesa, jie dabar beveik nerado, bet nėra ko nusiminti. Kiek man žinoma — juose dabar darosi persilaužimas. Jie suprato, kad ligšiol čjo klaidingais keliais, suprato, kad ant dailiosios literatūros negalima dėti kokios nors partijos antspaudų. Telaužiasi jie! Mes turime truputį džiaugties, kad jie nefabrikuoja agitacinių straipsnių.

Mūsų rašytojai įsiekia naujų kelių ir nėra abejonės, kad jie suras tuos kelius ir tuomet prasidės mūsų literatūrai gyvenimo dienos.

Nekalbū čia apie rašytojų-fabrikatorių apie penkiosdešimt knygų autorių (taip skelbiasi P. Stiklius). Tokie fabrikatoriai niekuomet literatūros netveria.

1908 m. "Kovoje" nebepamenu koks lietuvių amerikiečių susuko:

— Nereikia mums apysakų, dailiosios literatūros. Duokite mums greičiau Marso Kapitą!

Marx tai Marx. Jo Kapitolas labai naudingas išstudijoti, bet sakyti, kad nereikia dailiosios literatūros ar tik nebus persuru?

Abelna, ne vien pas lietuvius yra manoma, o gal teisingiau sakyti, priimta manyti, kad dailioji literatūra tik lengvas skaitymas. Bulvariškus romanus, kuriuos fabrikuoja pagal užsakomą, yk kur, piai batus, labai lengva skaityti, juos ir snandžiant galima skaityti. Bet rimta belatvistiška visai ne lengvas skaitymas. Imkime Ze-

romskio "Dzieje Grzechu", Wypianskio "Klatwa", "Wyzwolenie", Hugo "Les Miserables", Zola "Lourdes", "Roma", "Paris", Andrejevo "Zižn Celovicka", "Car-Golod" ir kitų geresniųjų rašytojų veikalus — nemažai reikia galvos palaužyti, kad suprasti tų veikalų dvasią.

Dailioji literatūra labai stumia gyvenimą pirmyn.

Taškas. Paskutinis eskizas apie literatūrą kitame feļetone.

K. Janonis.

VIETINĖS ŽINIOS.

— Pereitos sanvaitės sėredo, terp vadiname "Crib", prie jėjimo į tunelį, ant ežero priešais 73 str. užgimė nuo dar tikrai neištrios priežasties gaisras. Trioba visai sudegė, degančios medegos grindis južo į tunelį, kur dirbo apie 40 darbininkų ir jiems užkibo išsigelbėjimo kelią. Buve trime- loj stengėsi šokti į ežerą ir tame diktai apdegusių žmonių prigėrė. Iš viso sudegė apie 70 darbininkų; terp jų yra ir kelios lietuviškos pravarės, kaip tai: J. Gelandis, V. Tamosa, J. Bernots, T. Stankus, F. Tribunis. Sunkiai sužeistas Balbuskis. Gal pražuvo daugiau lietuvių, bet suraše pravarės teip perkeistos, kad sunku jose lietuvišką surasti.

— Pereito panedėlio rytą kel-norėję dar ne visi pabaigę naujū pū. 96—98 Miller str. eksplo-davo pamestas dinamitas; dru-čiai namus pagadino ir labai iš-gazdino juose jau apsigyvenusius italijonus, nes jie manė, kad čia, kaip Italijoje, atsitiko žemės drebė-jimas. Manoma, kad tai keršto darbas, bet kas tokiu būdu keršija, to iki šiol nesusekė.

— Pereitą sanvaitę Chicagoj pa-simirė 622 ypatos: 342 vyriškiai ir 280 moteriškųjų; 599 baltparvi-ai ir 23 parvutai; vaikų iki 5 metų amžiaus pasimirė 194, senelių virš 40 metų 139. Daugiausiai mirčių buvo nuo plaučių uždegimo, nes 117, nuo džiovos 58, nuo širdies ligų 60, nuo inkstų uždegimo 51.

— Garsus didžturtis J. D. Rockefeller vėl paaukavo Chica-gos universitetui vieną milijoną doliarų, nuo kurių nuosimčiai duos kas metai 40000 dol. Iki šiol jau Rockefeller universitetui pa-aukavo 25 milijonus doliarų.

— Pagarsėjęs Chicagoj nuodin-tojas Herman Billik, teismo pa-korimui pasmerktas, ne bus pakar-tas, nes gubernatoriaus apkeikt mir-ties bausmę kalėjimu per visą jo amžių.

Redakcijos atsakymai.

Venimui. Polemikos dėl Bago-čiaus rašto užbaigėmė. Apie tai praei-rasė buvo paaiškinta. Bet ne tik dėl to Tamistos rašto ne-patpalpime, Tamista užmeti Bago-čiui vežinį, bet ir Tamistai jis gali tokį jau užmetimą daryti. Visnotiną streiką Maskolijoj su-rengė, ne viena partija, bet visos einančios prieš randą, todėl strei-ką sustrengti ir buvo galima. To-liau, girdami užmušimus caro bu-delių, kaip Plehves, kunigaikščio Sergėjaus, prasizengtumė prieš Amerikos teises ir pirmiausiai, ne-padaudamas teisman, jau pačias galeitų nubauti atimdamos teisę siuntinėti laiškrasčių krasa. Ir Ame-rikoj mat ne viską laiškrasčiai gali talpinti ir jie turi taikytiesi prie kraso teisių.

M. Manemui. Merginos su tais eina šokti, kas joms patinka; ver-sti jas šokti su nepatinkančiais tai-ne laiškrasčių pareiga, tokiais da-lykais laiškrasčiai neužiima, todėl ir Tamistos rugojimo ant Chicago lietuvių merginų netalpinsime. Ta-mistos aprašyti dalykai visai pri-vatiški, visuomenė ne apeina, o laiškrasčiai perkratineja tik visuo-meniškus reikalus

Kriaucinskiui New Haven. Tai vis tik dviejų ypatų reikalai, o ne visuomenės. Jeigu kun. Žebrius teisingai įžeidė kun. Mickevičių, įžeistasis gali per teismą teisybės įjieskoti. Laiškrasčiai čia nieko ne-gali pagelbėti, nes ypatų reikalai ne laiškrasčių globoj.

Grickui, Detroit. Geriau apra-šyti kaip tos lietuviškos lektijos pastatytos; teip kaip aprašyta ne-skaite "Zvaigždės" nieko ne su-gars apie ką čia eina.

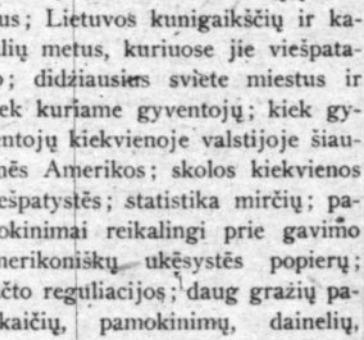
APGARSINIMAI.

Kalendorius!

Kaina 25c.
"Lietuvos" išleistas Kalendorius 1909 metų knygelės formate 5 1/4 x 7 1/2, 144 puslapių. Sis Kalendo-rius yra rupestingiau padirbtas už visus kitus Kalendorius. Apart katalikiškų švenčių parodo jis ir amerikoniškas ir lietuvių tautiškas šventes; teipgi parodo per visą metą, kasdien, kurioje valandoje ir minutėje teka ir leidžiasi saulė ir mėnulis svarbiausiose Amerikos miestuose, kaip tai: Baltimorėj, New York, Chicagoj, Denvere ir kituose. Aprašo saulės ir mėne-sio užtemimus, prirodymus svar-biausių planetų ir jų sistemą, skir-tusiu Suvenyčių Valstijų ir viso svieto, metriškas svarstomas, sai-kuojamas ir kitokias miras var-tojamas Survien. Valst. ir kitur; visų viešpatysčių pinigų; termo-metrus; tolimus nuo miestų į mie-stus; Lietuvos kunigaikščių ir ka-ralių metus, kuriuose jie viešpa-tavo; didžiausias sviete miestus ir kiek kuriamė gyventojų; kiek gy-ventojų kiekvienoje valstijoje šiuo-rinės Amerikos; skolas kiekvieno viešpatystės; statistiką mirčių; pa-mokinimui reikalingi prie gavimo amerikoniškų užkėstys popierų; pašto reguliacijos; daug gražių pa-saikačių, pamokinių, dainelių, juokų ir tt. Kaina šio Kalendo-rius 25c., kas užsimoka \$2.00 pre-numeratos už visą metą, šį Kalen-dorių gauna dovanai.

Reikalaudami Kalendoriaus ar "Lietuvos", adresuokite:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted st., Chicago.

VINCAS PUKAS.
"LIETUVOS" KELIAUJANTIS AGENTAS.

Šiomis dienomis mūsų keliaujan-tis agentas, Vincas Pukas, aplankys lietuvių miestelius: Riverton, Vir-den, Auburn, Pawnee, Taylor-ville ir tt. užrašinėdamas "Lietu-va", priiminėdamas prenumera-tą, pardavinėdamas knygas ir tt. Todėl, kur jis atsilankys, galite pas jį užsirašyti laiškrasčių "Lietu-va", užsimokėti jam prenumera-tą ir duoti pinigų ant knygų ir kitokių tavo, tokiu būdu jūs už-ėdysite sau daug klapato ir pačto kaštus pinigų siuntinėjime, o mes viską jums kuograziausiai prisiu-sime ką tik per jį užsteliuosite.

Vincas Pukas teipgi reprezen-tuoja didžiausią Chicago's firmą vyriškų drapanų, *The Bridgeport Clothing Co.* Teipgi kas norit: apsieltuoti geras drapanas pi-gia kaina, paprašykite jo, o jis pa-rodys jums audinių prabas, paims mierą, prisūję į Chicago ir firma, *The Bridgeport Clothing Co.* pri-šius jums drapanus expressu. Vincui Pukui galite duoti ant mūsų vardo nors ir didžiausių pinigų sumą, ne bijokite, neprapdės, mes už tai atsakome.

A. Olszewski, "Lietuvos" Išleiat.

Jau išėjo iš po spaudos PROSPER MARIMEE'S

"Baltramiejaus Naktis"

Aprašyta. Tikroji meilė. Pran-cuzy duelistai. Svarbūs tikėj-i miški ginčai. Labai įdomūs ka-ralių, vyskupų ir kunigų darbai. Išskerdimas krikščionių 60 tau-senčių, tik per vieną naktį.

"Baltramiejaus Naktis" didelė, stora knyga, labai akvva, naudi-ngai ir reikalinga kiekvienam per-skaityti. Kaina 75c. Gaunama knygynuose pas agentus ir išlei-dėja, adresuojant:

J. Naujokas,
Madison Sq. Sta. Box 189,
New York, N. Y.

Knyga "Raistas" (The Jungle) kaina 1 dol.

NUO REUMATIZMO.

Vėliausios žinios radikalisko tar-dymo praneša, kad reumatizmas yra pasekmė rugimo maisto žar-nose ir kad gydymas turi būti

kreipiamas link užsaugojimo nuo tokio rugimo. Šitai gali būti at-siekta tikrai sustiprinant grumlio-jimo organus, idant jie lengvai ga-lėtų sugrąžinti maistą. Geriau-sias būdas sustiprinimui jų yra vartojant Tęjnerio Amerikonišką Eliksvyrą Kafėjo Vyno. Jis pa-digins šilpną ir sutingusį taisy-lą į energiską veikimą ir neduos au-stui rugti. Vidurių veiks kaip reikia ir neduos rinktis reumatiz-mo nuodams kune. Tą patį gali-ma pasakyti apie kitas ligas, kur svarbiausiais apsiereikimais yra: menkas noras valgyti, kliautys prieš valgį ar po valgių, surugi-mas vidurių išputynas, širdziapy-kis, užkietėjimas vidurių ar ne-aiškumas veido. Gaunamas aptie-kose. Juozapas Trimeris, 616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Draugysčių reikalai.

SUSIRINKIMAS.
Chicago. 22 kuopa T. M. D. (ant Bridgeporto) permaitė dieną savo susirinkimui. Nuo dabar ji laikys savo susirinkimus pirmą penktadienį kiekvieno mėnesio rugio-salė, kansas Morgan ir 33-čios gatvės 7:30 vakare. Sekantis su-sirinkimas bus 5 d. vasario. Kurie negavo dar vadovėlių Arime-tikos, tegul ateina ir atsiima. Svar-bus reikalai yra apsvaistymui, to-dėl visi sąnariai teiks prisibiti.

22ros kuopos vyriausybė.

TEATRAS IR BALIUS.

Kensington, Ill. 191 kuopa S. L. A. stato ant scenos visiems ži-mama drama "Ponas ir Muzikai", nedėlioje 31 d. šio mėnesio Turner svetainėje 2513 Kensington ave.; prasidės 4 val. po pietų; tikietai 25c, 35c ir 50c. Po vaidinimui bus balius, teipgi bus skrajajuji-ti krasa su išlaimėjimu; muzika-gera. Iš Chicago's važiuoti rei-čia iki 63 gat., paskui taja iki White City, o nuo ten W. Pull-mano tramvajumi iki vietai. Vi-sus širdingai kviečia atsilankyti. Komitetas.

ROŽINIS BALIUS.

Chicago. Susivienijusios Lietu-viškos Draugysės parengė puikų rožinį balių nedėlioje 31 d. šio mėn. Fretheiter Turner svetainėje, 3417 S. Halsted st., prasidės 5 val., įėjimas 25c. Visas pelnas eis palldai pastatymo lietuviškos sve-tainės. Taigi visus kviečia ateiti ant šio balius ir patiemis gražiai pasilinksminiti ir naudą padaryti. Komitetas.

FERAI — MUGĖS.

Chicago, Ill. Susiv. Liet. Draug-ysečių ant Town of Lake parengė mugės 5 vakarais: Nedėlioje 7 d., ketverge 11 d., nedėlioje 14 d., subūtoje 20 d. ir nedėlioje 21 d. vasario mėnesio 1909 m. Slavo svetainėje, kansas 47tos gat. ir Winhester ave. Minėti vakarai nedėliomis prasidės 5 val., šiokie-ti 6 d. dienos 6:30 vakare. Vi-si aplinkiniai lietuviai širdingai kviečiama atsilankyti — pasilinks-miniti ir prisidėti savo aukomis prie visuomenės reikalo. Visas pelnas eis naudai įkurimo visuo-meniško knygyno.

Aukų priėmėjai:
1) Augustas Saldukas, 4609-S. Paulina st.; 2) A. S. Prečinauskas, 4524 S. Wood st.; 3) Povilas Baltutis, 3244 S. Morgan st.

KETVIRTAS DIDELIS TEATRAS IR BALIUS.

Chicago. Draugystė Sv. Jono krikštytoj, stato ant scenos veika-la "Tarnas be kantrybės", nedėlioje 7 d. vasario, (Feb.) 1909 m. Freiheit Turner salėje, 3417-21 S. Halsted st. — Prasidės 6:30 val. vakare. Po teatrui balius. Ti-kietai 25c. ir 35c. ypatai. Užvie-čiame visus knoskaitlingiausius at-silankyti ant šio iškilmingo teatro kur bus juokų lig valiai.

Komitetas.

KEPURINIS BALIUS.

Chicago. Sv. Mykolo Ark. dr-tė parengė kepurinį balių ne-dėlioje 31 d. šio mėn. Atlas svetai-nėje, 32 Emma gat., netoli nuo Milwaukee, av. ir Noble gat.; pra-sidės 3 val. po pietų. Įėjimas po-rai 25c. Bus tai puikiausias ir linksmiausias balius šiaurinėje mie-sto dalyje, būs dalinamos puikos dovanos miterfins ir merginoms ir įvairiausios pasilinksminimai; lietu-viska muzika. Kviečia visus. Komitetas.

Pajieskojimai.

Pajieskau savo švogerio Fran-ciskaus Martišiaus, Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Silgalių gm. Rukėnių kaimo, 4 metai atgal gy-veno Chicagoj; turiu ir jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teik-s duoti žinią adresu:

And. Vilčinskis,
Box 288, Wilburton, Okla.

Pajieskau savo dėdžių Antano ir Petro Cinskių ir Antano Zu-bricko, ysi Kauno gub., Telsių pav., is to paties miestelio. Jie pats ar kas kitas teiks duoti ži-nią adresu:

Stan. Chinsky,
Box 161, Tilden, Ill. 422 Leavitt st., Brazil, Ind.

Pajieskau Bronislovo ir Stasio Kripinskų ir Pranciškaus Naujoko is Plėskaičių kaimo, Visakio Ru-dos parap., ir Antano Zigmanto ir Vinco Jusačių, buvusių Angli-joje mieste Northampton, 5 metai yra išvažiavę į Kanadą; teipgi pajieskau Bronislovo Baltrušaičio, gyvenusio Anglijoje mieste Croy-done, 4 metai atgal išvažiavo į Ameriką. Ir pajieskau Ona Vo-saičių Onos Danieliukės Griška-budžio parap., visi Suvalkų gub. Jie pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Antanas Vosaitis,
80 Fairholme Rd., West Croydon, England.

Pajieskau savo brolio Jurgio Bartišiaus ir pusbrolio Antano Jo-nausko. Budamas Lietuvoje ne-gidėjų buk brolis prigėrė, bet gi-zinau kur, paeina is Kauno gub., Raseinių pav., Kalnėnų vol., Eze-liškių sod. Jie pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Jonas Bartišius,
631 So. Canal st., Chicago, Ill.

Pajieskau savo brolio Jono Lu-košiaus vienį metai kaip Ameri-koje, gyveno Chicago, Ill., paeina is Kauno gub., Raseinių pav., Var-nių parap.; teipgi pajieskau Ka-zimiero Ubarto, teipgi gyvenusio Chicagoje. Jie pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Petras Lukošius,
Box 11, Ellsworth, Pa.

Pajieskau Motiejaus Versiacko, Vilniaus gub., Trakų pav., Valki-ninkų parap., Naniškių sod, me-tai atgal gyveno Lynn, Mass., Sil-vo Seimos, gyvenusio Bostone, Mass. ir Juozo Zupkauskio, Vil-niaus gub., Trakų pav., Valkininkų vol., Daržininkų sod. Jie pa-tys ar kas kitas teiks duoti ži-nią adresu:

Mot. Tolvieša,
41 Chapman st., Greenfield, Mass.

Pajieskau savo pusseserės Boguslavo Matulyčios, Kauno gub., Panevėžio pav., Kuprių sod, gi-rdėjų jau gyvenant Philadelphiaje, Pa. apsigydyti, bet po vyru pravarės nežinau; turiu ir jį svarbų reikalą. Ji pati ar kas kitas teik-s duoti žinią adresu:

Palone Kazelinaučia,
Tremont Hotel, 19 S. Clark st., Chicago, Ill.

Pajieskau savo dėdės Jono Ze-maiočio, 19 metų kaip Amerikoje, yra apsigėdęs Lietuvoje, paeina is Suvalkų gub., Vilkaviskio pav., Žaliosios gm., Didvydžių kaimo. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Vinc. Račkus,
1042 E. 61 St., Cleveland, O.

Pajieskau savo pusbrolio Juo-zapo Jurgaicio, Kauno gub., Siau-lių pav., Meskūčių parap., ir An-gusto Mikulo Siaulių parap., Do-montų sod.; turiu ir juos svarbų reikalą. Jie pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

J. J. Jurgaitis,
798 Bank st., Waterbury, Conn.

Pajieskau savo pusbrolio Niko-dimo Cechavičiaus ir Juozapo Go-tauto, abudu Kauno gub., Raseinių pav., 14 metų kaip Amerikoje se-niau gyvenimo Baltimorėje. Jie pa-tys ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Antanas Meržvinskis,
Box 181, Wilson, Pa.

Pajieskau savo draugo Jono Panoro, Kauno gub., Telsių pav., Garzdų vol., Kvietinių sod. ir Antano Bapšio Raseinių pav., Garzdų parap., Viezių sod, gyveno kur apie Chicago. Jie pa-tys ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Petras Skudas,
138 Penhoscot st., Rumford, Me.

Pajieskau savo švogerio Kazi-miero Stasinskio, 4 metai kaip Amerikoje, paeina is Kauno gub., Siaulių pav., Zagarės vol., ir An-tano Norvaisio, gyvenusio Racine, Wis. Jie pats ar kas kitas teik-s duoti žinią adresu:

K. Salkauskas,
314 High st., Aurora, Ill.

Pajieskau Jono Zilevičiaus ir jo sumas Vladislavo ir dukterį Mar-cijonos ir Jūlijonos, Kauno gub., Telsių pav., Alsėdžių vol., Rielų kaimo. Jie pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Fr. Spokauskis,
136 Everett ave., Scranton, Pa.

Pajieskau savo draugo Antano Kuradaro Kauno gub. ir pavieto, Surviliskio parp., Kalnaberžio pa-rapijos, 3 metai kaip is Lietuvos, metai atgal kaip išvažiavo į Sche-nectady, N. Y. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

M. Gudžinskas,
321 Carrie st., Schenectady, N. Y.

Pajieskau Antano Vinckaus is Vainutos miestelio Kauno gub., Raseinių pav.; jis yra 26 metų amžiaus, 5 pėdų 9 colių augčio, 165 svarų sunkumo, tamsiai gel-tonais plaukais ir usais, liesas, eina-linkėdamas, prastai angliskai kal-ba. Jis gyveno Ehrmandale, Ind. ir ten dviem suviais pėsčyvo Vin-centą Gurnaskį prasišalino. Kam tektų kur jį patirti meldžiū duoti žinią adresu:

Pet. Balcevičia,
Box 161, Tilden, Ill. 422 Leavitt st., Brazil, Ind.

Pajieskau savo draugų ir ucis-kaus Kontvainio, 3 metai kaip Amerikoje, Kauno gub., is Telsių miesto, ir Juozapo Petrausko, 7 metai kaip Amerikoje, is tos pa-čios vietos ka ir pirmas, girdėju, kad jį kasyklose užmušę Taylor-ville, Ill., norėčiau žinoti ar tai tikra teisybė. Jie pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Juozapas Saunorius,
71 W. 24 Pl., Chicago, Ill.

Pajieskau Vinco Kasparavičiaus, Suvalkų gub., Kalvarijos pav., ir gmino, Brazavo kaimo, pirmą gy-veno Anglijoje; turiu ir jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teik-s duoti žinią adresu:

Juozas Daugirda,
450 Charles st., Columbus, Ohio.

Pajieskau savo draugų Pran-ciškaus Jonaicio, Pranciškaus Me-dinio ir Juozo Ponelio, visi Kau-no gub., Siaulių pav. ir parapijos. Jie pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

A. A. Biliunas,
Box 21, Cheltenham, Pa.

Pajieskau savo pusbrolio Jurgio Gurskio, Kauno gub., Panevėžs pav., Velžio vol., Bajoriūniskės vienasėdijos, gyveno Grant Works Ill. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Juozapas Alelinas,
Box 57, Grant Works, Ill.

Pajieskau savo pusbrolio Vin-co Rudzinsko, kuris turbūt vadina-na save Tabaru, apie 7 metai kaip Amerikoje, paeina is Suvalkų gub., Lazdijų parap., Jaseniaukos ka-imo; teipgi pajieskau Antano Ja-navičiaus, Suvalkų gub., Sventae-zerio parap., Giraitės kaimo. Jie pats ar kas kitas teiks duoti ži-nią adresu:

Vin. Alksinis,
52 Grove st., New Britain, Conn.

Ant Pardavimo.

I pardavimą medinis namas su krautuve 20x64 ir medinė gri-čia 21x32, gatvė visa įtaisyta, randos \$650.00. Labai pigiai. Klauskis po num. 4632 Laffin st. sankrovoje arba 734 Milwaukee ave Sobol.

Dėl išvažiavimo tėvynėn pasi-duoda pigia kaina sankrova val-gomų daiktų ir mėsos su arklių, vežimų ir naminių rakandais. Vaizba gerai išdirbta, lietuvių ap-gyventoje vietoje. Adresas: 121 W. Huron St.

APLAMINĖ PARDOŽĖ LIETU-VISKOS TRAJANKOS.

Ta pati Trajanka, kurią ir tė-vynėje žmonės vartoja ir Ame-rikoje kiekvienas reikalauja, galima dabar gauti aplamai pirkti is nau-jos lietuviškos sankrovos nuo Ado-mo Gimbuto, 90 Ruble st., Chica-go, Ill.

I pardavimą ar parandavojimui saliuas ir įnamių butas lenkų ir lietuvių apgyventoje vietoje pigiai dēlei savininko ligos. Adresas: 119 W. 22ra gat. arti Halsted st.

Reikalavimai.

Reikalaujama 200 darbininkų i Michigano ir Wisconsinio girias prie lentų piovyklų. Geros al-gos, vienvalinis darbas per zie-mą; pigi kelionė is Chicago. Teipgi reikalaujama ir moterų prie visokių darbų Chicago's mie-ste. Nerasyk, bet atėik pats tuojaus.

J. Lucas, Lietuviškas Agentas,
239 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

Reikalauju rimtos ir sumaningos merginos, arba našlės terp 25 ir 30 metų amžiaus prie kriaučių darbo, kuri mokėtų rankomis pri-siusti pamušalus; geistina, kad mo-kėtų skaityti ir rašyti. Gera mo-kestis, darbas visuomet. — Adre-sas: Ed. Zanevski, Box 349, West-ville, Ill.

Baltimore, Md. 17 d. šio mėn. likosi palaidotas Ignatas Česna ant Londono kapinių. Pačio jis is Suvalkų gub., Griškabudžio parap., Budeles kaimo, išgyveno Ameriko-je 17 metų po įvairius miestus ir dirbo prie kriaučių. Kaip is jo laiško, rašyto prieš savo mirtį

